



WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 5 DIN BROJ 208

GUTAČ VATRE



H. S. SHARON

GUTAČ VATRE



»Laso« Nova serija 1977.

H. S. Sharon: GUTAC VATRE

Naslov originala: DER FEURFRESSER

(Copyright: Pabel-Verlag, Rastatt)

Recenzija: Mladen Stary, književnik

Prijevod: Marija Eker-Manolić

Urednik: Marcel Čukli



»Laso« — Izdavač OOUR Informativno revijalna izdanja NISP »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak OOUR Novinsko revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1977.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 260 d ili 234 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 130 d ili 117 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101 833 42, »Vjesnik«, s naznakom: za Laso.

Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00.

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US \$ 15,00.

Uplate na devizni račun: 30101-620 37-32000-256 Privredna banka Zagreb (za »Vjesnik«).

Osirobuđeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu i kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2038/7 - 1973. od 28. XI/1973.

I

Stan Heston stavi karte na stol obložen tamnozelenim suknom i nasmiješi se Flintu Carteru koji je sjedio nasuprot njemu s druge strane stola.

Jedan od muškaraca okupljenih oko kartaškog stola tiho zafićuka, a drugi reče:

— Carter je već bio i bolji. Mogao je čovjeku iz očiju pročitati kakve su mu karte.

Stan posegne za novcem na stolu i strpa ga u džep.

— Na žalost, nemam više vremena. Dužnost me zove.

Carter protrlja čelo. Moglo mu je biti oko četrdeset godina.

— Ali on je ostao i bez novaca, šerife — začuje se neki muški glas.

U tom trenutku Carter skoči i potegne kolt iz opasača.

— Tko je to rekao?

Stan je promatrao u ogledalu ljude koji su se gurali iza njega; s njihovih je lica nestalo podrugljivog smiješka.

— Pričali su mi kako ste još prije godinu dana bili nepobjedivi u kartama, Carteru — reče Stan. — A i sâm sam to vidio u El Pasu.

Htio sam samo znati koliko u tome ima istine.

Carter spusti revolver i ljevicom izravna nabrani porub na košulji.

— Tako, dakle, to ste htjeli znati?

— Da, Carteru. Nisam ni slutio da kartaš može tako popustiti. Ali to je točno.

Carter promrmlja kletvu i gurne oružje za opasač.

— Viski — objasni netko. — To je samo zbog prokletog viskijal

Carter se naglo okrene, jer je govornik stajao iza njega.

Ali ni jedan od onih što su stajali između Cartera i šanka ne pomakne se.

Flint Carter se opet okrene.

— Morate mi omogućiti revanš, Hestone, jasno, zar ne?

— Na žalost, to neće biti moguće. Sutra rano ujutro odjahat ću odavde.

— Odjahat ćete? — iznenađeno zapita Carter.

— Da. Možda će potrajati neko vrijeme prije nego što se vratim. Dva tjedna. Ili dulje. Zaista ne mogu točno reći koliko.

— A kamo ćete?

Stan razabere blistavu vatru u očima ostarjelog kartaša

— Nekamo — odgovori. — Ali opet ću doći. Pričekajte me, ako vas to raduje.

Potom se okrene i mimo ljudi koji su se odmakli izađe na ulicu.

Carter obriše rukavom crnog kaputa znoj sa čela i ponovo sjedne. Nekoliko je trenutaka promatrao vrata kroz koja je Heston iščeznuo.

Neki čovjek privuče stolicu k njegovoj.

Ostali gosti krenu prema šanku.

— To je bio tvoj posljednji novac, zar ne? — zapita čovjek pokraj Cartera.

Kartaš pogleda ožiljcima ispresijecano lice svog sugovornika i klimne.

— A kako si zamislio revanš, Flinte?

— Mislio sam da bi mi ti mogao...

— Loše si mislio. Ni sâm nemam više ništa. Na kraju smo i moramo nešto poduzeti.

— A što?

— Nemam pojma. Ali napokon, od nečega moramo živjeti, do vraga!

— Nikada nismo imali dovoljno novaca — promrmlja kartaš. — U tom je sve, razumiješ li! Zato što se nikada nismo mogli upustiti u pravu igru. Ako želiš pobijediti, ne smiju postojati nikakva ograničenja. A što je još važnije, nikakav strah! Kad bismo imali nekoliko tisuća dolara, sve bi bilo jednostavno kao i prije.

— Možda, Flinte — reče čovjek čije je lice bilo puno ožiljaka i mahnite gostioničaru. — Dva viskija! — Ponovno se obrati svom ortaku. — Zacijelo imaš pravo, Flinte. Ali oda-

kle da uzmemo nekoliko tisuća dolara? Ne postoji nikakav način na koji bismo dobili toliku obrtnu glavnicu.

— I sâm znam, Side.

— Ali ja bih znao način, Flinte.

— Što? — oštro pogleda Carter čovjeka pokraj sebe.

Sid se podrugljivo nasmiješi.

— Zar zaista ne znaš kamo on jaše?

— Šerif?

— A tko drugi?

— Hajde, ispričaj već jednom, do vraga!

Sid se ogleda. Ali nitko ih nije promatrao. Zato se nagne preko stola i prošaputa:

— Ide naplatiti porez od farmera na jugu! I to za okružnog šerifa u Wacou. To je jedna od njegovih dužnosti.

Gornji dio Carterova tijela polako se uspravljao. Napokon je sasvim uspravno sjedio na stolici, a tamne su mu oči svjetlucale.

Sid Cooper se podrugljivo nasmije.

— Mislim da bi to bilo nekoliko tisuća, Flinte. Svatko bi ih mogao isto tako dobro naplatiti kao i Sten Heston, samo ako bi imao račune iz Wacoa i Hestonovu šerifsku zvijezdu.

— Tako barem ti pretpostavljaš.

— Ne, ja to znam. Zanimao sam se, naime, za to. U gradovima još ima ljudi koji tamo sjede, a nemaju posla. Kauboji koji nisu potrebni rančerima. Zima je bila surova. Kauboji su ostali bez novaca, Flinte. Bolje je imati nekoliko ljudi uza se. Prije svega, mogli bismo poslati nekoga drugog da naplaćuje porez. Možda ipak netko od farmera pozna šerifa.

Kartaš protirija lice i ustane.

Sid se isto tako digne sa stolice. Ali ugledavši gostioničara kako dolazi s viskijem, zaustavi Cartera.

— Čekaj, ovo ćemo još popiti. Imamo toliko vremena.

II

Stan Heston je bio visok čovjek svijetloplave kose i plavih očiju, odjeven u traperice, šarenu košulju, plitki šešir, a za opasačem mu je bio kolt 45. Stajao je pred prozorom svoga ureda u gradiću Coveu u koji ga je, kao svog zamjenika, poslao šerif iz Wacoa.

Zrake travanjskog sunca obasjavale su drvene kuće. Već je vladala ljetna toplina.

Gradićem su odjekivali pucnji biča, topot konjskih kopita i kotrljanje kotača.

Odjednom se pojave rančerska kola što su ih vukla dva vranca i projure. Krupan čovjek na kočijaškom sjedalu zapucketa bičem. Vranici polete još brže, a iza kola zakovitlala se u zraku prašina poput oblaka dima.

Stan se okrene i pogleda poštanskog službenika koji je sjedio za pisaćim stolom i netremice gledao pred sebe.

Poštanski službenik podigne glavu.

— Što je, šerife?

— Što se dogodilo čovjeku koji je bio prije mene poslan ovamo kao šerifov zamjenik?

Poštanski službenik slegne ramenima.

— Monk je nestao i nikad se više nije pojavio — odgovori čovjek za pisaćim stolom. — Kako smo poslije ustanovili, sigurno je utjerao najmanje sedam stotina dolara.

— Farmeri nisu imali više novaca, zar ne? — zapita Stan. — I to u kasno ljeto. Možda se Peter Monk nije usudio vratiti. Pitam samoga sebe odakle bi doseljenici, sada u travnju, mogli imati novaca.

Poštanski službenik ponovo slegne ramenima.

— Najveći dio onoga što bi doseljenici morali platiti jest vraćanje kredita koji su dobili od banke u Teksasu. Ljudi su uzeli taj novac i moraju ga vratiti. Kad se uzme kredit, uvijek je tako. Zbog toga ne morate razbijati sebi glavu. Vaša je jedina dužnost da predočite ljudima račune i uberete novac. Tom se prilikom možete i raspitati za Monka. To je sve što banka i šerif zahtijevaju od vas.

Stan ustane i gurne ruke u džepove hlača. Poče hodati gore-dolje.

Izgaženi pod škripao je pri svakom njegovu koraku. Razmišljao je o okružnom šerifu koji je rekao da mu treba pomoćnik u Coveu, dok je zapravo tražio utjerivača novca. I prepustio je poštanskom službeniku da mu to objasni.

— Trebalo bi da pogledate kartu, Stane. Vaše je čitavo područje oko Brady Mountainsa. Riječ je o četiri tisuće i dvije stotine dolara. Recite doseljenicima da Teksaska banka nije nikakvo dobrotvorno društvo, a i državi je potreban porez.

— Zaista ne znam što se mene tiče bančin novac — odgovori Stan iako je znao kako više nema nikakve mogućnosti da se oslobodi tog zaduženja. Potpisao je ugovor s

okružnim šerifom. Taj ugovor vrijedi dvije godine i on mora raditi sve što se od njega zahtijeva.

Poštanski službenik se jedva primjetno nasmiješi.

— Ne znam što vas u tome smeta, Stane. Pa to je sasvim ugodan posao. Imate vremena. Nitko vas ne požuruje.

Stan pride velikom ogledalu obješenom nasuprot vratima. Ugleda usko, još od prošlog ljeta suncem opaljeno lice i zvijezdu što je svjetlucala na šarenoj flannelskoj košulji.

— Ne znam tko bi to osim vas mogao učiniti — nastavi službenik, pa stenjući ustane i raširi papire na ploči stola. — Evo, ovdje je sve što vam je potrebno. Želim vam mnogo sreće.

— Hvala — ironično odgovori Stan.

Službenik se nakašlje, ustane i iziđe iz ureda.

— I to bi trebalo da mi se sviđa — promrmlja Stan Heston promatrajući vrata što su se zatvorila za poštanskim službenikom. — A moj je prethodnik bez traga iščeznuo. Ovaj lukavi lisac htio mi je to zatajiti.

III

Stan Heston jednom kretnjom zaustavi konja i uspravi se na stremeništa. Na jutarnjem suncu ugleda nekoliko pojedinačnih stabala i grmova. Dalje na zapadu, ispred sivih obronaka Brady Mountainsa nalazili su se borovi šumarci, jedan pokraj drugog. Tu i tamo uzdizali su se brežuljci tako da se zbog njih

nisu mogle vidjeti doline ispred stjenovitih obronaka.

Konj zabaci glavu uvis i tiho zarže.

Stan lako lupi životinju po vratu i zamljacka jezikom. Konj krene i otrči prema uleknutom zemljištu obraslom visokim grmljem. Odjednom se među granjem začuje pucketanje i šuškanje.

Stan naglo okrene konja i izvadi vinčesterku 66 iz navlake. Konj uznemireno zarže.

U tom trenutku jedno govedo iziđe iz grmlja i okrene se prema sjeveru.

Stan spusti vinčesterku i umiri prestrašenog konja.

Govedo je već nestalo u šipražju.

Stan ponovo gurne pušku u navlaku i prepusti konju da potraži put kroz šipražje. Ali ga nakon nekoliko metara ponovo zaustavi. Učini mu se kao da se dalje na sjever ispred slijedećeg uleknuća povija dim iznad grmlja. Njegova ruka ponovo posegne za kundakom puške. Brzom kretnjom izvadi oružje iz navlake.

Gotovo istodobno pucanj razbije jutarnju tišinu.

Stan začuje zvižduk metka i zamijeti dim baruta iznad grmlja. Osjeti kako je konj htio pojuriti, pa mu pritegne uzde tako da je glava konja bila snažno potegnuta prema prsima. Pri tome mu ispadne puška.

Uto zagrmi i drugi pucanj. Metak odleti u grmlje i rasprši suho lišće.

Uplašeni konj piskutavo zarže i propne se.

Stan skoči iz sedla, sagne se za svojom vinčesterkom, podigne je i još jače stegne uzde.

Lomljava grančica se dobro čula. Stan pušćanom cijevi razmakne

grmlje ispred sebe. Iznad grma pojavljuje se vrh šešira, nestane i ponovo postade vidljiv. Čovjek kao da se jašući udaljavao.

Stan Heston ispusti uzde, prinese pušku k ramenu i zapuca. Dok je pucanj iz puščane cijevi prodirao kroz šikaru, a metak cvileći slijedio pod muklog strijelca, Stanu dopre do lica vonj baruta. Još je jednom mogao vidjeti šešir i onda je nestao.

Šerif ponovo skoči u sedlo i brzo odjaše dalje. Suhe su se grane pucketajući raspadale pod konjskim kopitima. Stan je još mogao na trenutak zamijetiti nepoznatog jahača, a onda je ovaj nestao.

Heston poklikom potjera konja i istodobno gurne pušku natrag u navlaku na bisagama. Htio je imati slobodne ruke.

Zemljište se malo-pomalo uzdizalo, a grmlje postajalo sve više.

Iznenada iskrсне još jedan čovjek i zapuca.

Metak preleti tik uz Stanovo lice. Ovaj se baci naprijed i stegne uzde. Uplašeno zarzavši, konj se propne uvis tresnuvši kopitima. Heston ga ispusti i sklizne preko konjskih sapi na zemlju. Kopita životinje u bijegu bacala su mu fini pijesak u lice tako da je na trenutak morao zatvoriti oči. Onda se grane iza konja ponovo spoje.

Stan je klečeći osluškivao.

Neko se vrijeme još čulo pucketanje granja i topot kopita. Onda zavlada tišina. Nije više bilo ispaljen nijedan metak.

Stan se, još čučajući, malo podigne. Polagano se uspravljaajući, izvadi revolver iz opasača i otkoči ga nastojeći da ne izazove nikakvu buku.

Nije se čulo ni glasa.

Heston se odšulja nekoliko koraka ulijevo i tamo opet nepomično zastane. Iznenadili su ga, a bila su zacijelo najmanje dvojica. Jedan je odjahao dalje da bi ga prevario i prepustio ga bolje naciľjanom metku onoga drugoga.

Ali i taj drugi, ukoliko je bio samo jedan, imao je isto tako lošu sreću.

Njegovu konju nije više bilo ni traga ni glasa. Stan je, zgrbljen, još stajao između grmlja i čekao zadržavši dah. Odjednom do njegovih ušiju dopre udaljeno rzanje konja. Potom opet zavlada tišina kao i prije.

U tom se trenutku glasno raspukne neka grana.

Stan postade još pažljiviji. Šuškanje se čulo ispred njega. Sada je znao da mu se netko pokušava prišuljati. Zato čučne i priček. Ali je opet zavladala tišina.

Nakon nekog vremena uspravi se i odšulja dalje. Brižljivo je promatrao tlo prije svakog koraka. Grmlje ispred njega postade rjeđe. Odjednom mu se učini da se ispred njega nešto miče.

Podigne oružje i zapuca.

Rzanje konja je popratilo prasak metka. Istodobno uslijedi topot kopita. Heston potrči. Grane su mu bičevale lice. Ali nije mario za to. Napokon stigne do male čistine između grmlja. Teško dišući zastane, osluškujući udaljavanje konjskog topota.

Pred njim na zemlji još se dimilo iz hrpe pepela. Činilo se da je netko nogom gazio vatru, jer je na rubovima još bilo pougljenjenog drva.

Konjski je topot zamirao.

Stan se naglo okrene i požuri natrag u šipražje. Malo zatim stigao je do mjesta gdje je pao s konja.

Na tlu su se jasno vidjeli otisci kopita njegova konja. Stan ih je slijedio.

Predjel je postajao sve strmiji. Moglo je proći deset minuta otkako je izišao iz grmlja i sada je pred njima bila najviša točka zemljišta. Tragovi kopita vodili su preko nje.

Heston potrči dalje još uvijek s koltom u ruci. Stigne do hrpta brežuljka i u podnožju ugleda dolinu. Tu i tamo bilo je nekoliko osamljenih grmova. U daljini, u borovom šumarku, upravo je nestajao nepoznati jahač. Ali Heston još uspije razaznati da pokraj sebe ima dva konja, smeđeg i bijelog.

Opsovavši zastane, ponovo napuni kolt i gurne ga za opasač. Nekoliko je trenutaka neodlučno stajao, a onda potrčao dalje.

Otprilike pola sata poslije toga stigao je do šumarka. Tu skrene lijevo. Ukoliko ga je neznanac čekao, morao bi sada pucati ili isto tako ići šumom. Stan počne trčati kako bi bio što nesigurniji cilj.

Ali na njegovo veliko iznenađenje, nitko nije pucao u njega. Tada skrene prema šumarku, izvuče kolt i otkoči ga.

Stigavši do borova, ostao je tamo.

Ispred njega nije bilo nikoga. Budnim je pogledom lutao desno i lijevo, a onda se okrenuo i leđima naslonio o jedan bor.

Nikakav šum nije odavao bilo čiju prisutnost.

Stan se okrene i pretraži šumarak, ali je bio pust.

Već četvrt sata poslije toga šumarak je bio za njim, a ispred njega se uzdizao novi nagib tla. Tragovi konjskih kopita vodili su uz njega.

Sada je znao da je neznanac pogodio. Možda je bio zadovoljan time što se domogao konja na sedlom i puškom.

IV

Pretražujući bisage konja, Flint Carter je tiho psovao.

— Kako to da ga nisi pogodio? — ljutito zapita.

Sid Cooper slegne ramenima, nasloni se o svoje sedlo i pogleda prema jugu. Heston se mora pojaviti tamo dolje. To zacijelo neće biti tako brzo. Sid izvuče iz bisaga duhanjesu i počne sasvim mirno savijati cigaretu.

— Još ćemo ga uloviti.

— Ali ne ovdje.

— Zašto?

— Pucnjava bi se čula sve do Hopenova ranča, budalo! Zašto ga, do vraga, nisi pogodio?

— Zato što je to stvar sreće da li ćeš pogoditi jahača. Jednostavnije je pogoditi sprijeda.

— Jasno — reče Carter i zakopča bisage. — Kažeš to vjerojatno zato što ga ni ja nisam pogodio, zar ne?

— Tako je.

— Udaljenost je bila prevelika, Side! A napokon, to je bio tvoj naum.

— Znam i sam, Flinte.

— Sid Cooper protrlja šibicu o sedlo i pripali cigaretu. Onda otpuhne prema Carteru sivoplavi oblak dima koji se brzo raspršio.

— On bi morao naplatiti od ljudi četiri tisuće dvije stotine dolara. Možda bi bilo najbolje da ga priče-

kamo tamo kamo će otići po posljednji dolar.

Carter gurne ruke u džepove i pogleda u dolinu nalik na klanac. Hestonu još nije bilo ni traga ni glasa.

— Ne.

— A zašto ne?

— Zato što ga moramo čekati ovdje u blizini, Side. On nije čovjek koji bi silom mogao izvući novac od doseljenika. Ako mu se budu žalili kako nemaju novaca, siguran sam da će neobavljena posla odjahati odavde. Mi se moramo domoći računa i moramo ih sami naplatiti, ako to treba da bude četiri tisuće dolara.

Cooper povuče dim iz cigarete i klimne.

— Ima pravo, Flinte. O tome nisam razmišljao. Misliš li da će od Hopena dobiti konja?

— To još ne znam. Ne poznam toga čovjeka. A ti?

— Ni ja ne znam ništa više osim to da tamo prijeko ima ranč. Ako Heston ne dobije konja, možemo ga dugo čekati. Bio sam potpuno siguran da su mu računi u bisagama.

— Tvoja greška, Side. Mislim da bismo mu mogli ostaviti konja na putu. I tada bismo još jednom mogli pokušati.

Cooper baci cigaretu na tlo i zgnječi je nogom.

— Gdje?

— To ćemo vidjeti.

V

Ugledavši konja pokraj dva iskrivljena stabla što su stajala ispred grmlja poput dva ćelava ko-

stura, Stan Heston naglo zastane. Ruku stavi na kolt i otkoči ga.

Nalet vjetra šumeći prođe kroz šipražje. Svinute grane gotovo su se nečujno pomakle.

Stan još malo pričeka prije nego što krene dalje. Pogled mu se nije micao s grmlja koje je nadaleko i naširoko bilo jedini zaklon.

Više nije bio daleko od konja kad se grmlje iznenada razmakne i iz njega iskoči čovjek s oružjem u ruci i odmah zapuca.

Stan se baci na tlo. Metak se zari- ne ispred njega u zemlju i baci mu prašinu u lice. Uzvratni pucnjavom i zamijeti kako se neznanac stresao i zateturao, a onda se srušio poput posječena stabla i pao na lice.

Stan je čekao, spreman da zapuca.

Odjednom začuje rzanje konja. Neka pogrbljena spodoba klizne kroz šikaru.

Stan zapuca za njom. Ali je udaljenost bila prevelika. Metak je nije dostigao.

Heston priđe svom konju, skine uzde sa suhog stabla i uzjaše. Stiže do nepomične spodobe i pogleda je. Najprije htjede odjahati dalje, ali onda siđe s konja, sagne se i okrene mrtvaca na leđa.

S lica ispresijecanoga brazgotinama i još zgrčenoga od boli mrtve su oči gledale u prazno. Stanu se pričini da je tog čovjeka već vidio u Coveu. Ali nije bio siguran. Vratio se svom konju.

Ugledavši usred grmlja drugog konja, uhvati ga za uzde i povede do mrtvaca. Sjaše s konja i na drugu životinju prebaci mrtvaca. Pri tome zamijeti otrcane bisage. Ot- vori ih i potraži. Ali osim noža za brijanje, ručnika, stare crvene košu-

Ile i paketića izlizanih obilježenih karata ništa drugo nije pronašao. Onda ponovo zatvori bisage, čvrsto sveže mrtvacu za konja i krene. Polagano je jahao kroz grmlje. Drugog je konja, držeći ga za uzde, vodio pokraj sebe.

Iza grmlja ugleda mali brežuljak. Na lijevoj strani blage uzbrdice zamijeti tragove konjskih kopita. Ovamo je sigurno onaj drugi odjahao na zapad.

Stan začuje topot nekoliko konja i zastane. Izvadivši vinčesterku iz navlake na sedlu, uvjeri se da je neoštećena i još napunjena. Odmahne glavom. Kakvi su zapravo ti neznanici koji su pucali u njega, ukrali mu konja i poslije ga ostavili pokraj drveta. Stan povuče zatvarač puške prema natrag kako bi izbacio čahuru ispaljenog metka da bi novi mogao ubaciti u cijev.

Na vrhu brežuljka pojavi se pet jahača i zaustave konje.

Stan prepozna dva čovjeka. Vidio ih je u gradu. Sva su petorica bila odjevena u kaubojsku odjeću.

— Šerife — upita jedan od jahača. — Ej, jeste li vi pucali?

— Ja i ovaj ovdje — pokaže Stan puškom mrtvacu. — Što se to vas tiče?

— Ovisi o tome tko je on i što je od vas htio.

Čovjek potjera konja i počne se spuštati nizbrdicom. Ostali su ga slijedili.

— Stanite! — poviče Stan kad su prešli pola nizbrdice. — Dovoljno je da dođe jedan.

Ljudi ponovo zaustave konje, a jedan od njih, širokog lica s izbočenim jabučicama, nastavi jahati. Zaustavio se pred Stanom.

— Ja sam Hopenov predvodnik, šerife — predstavi se. — Vi ste novi pomoćni šerif u Coveu, zar ne?

— Odakle me poznate?

— Vidio sam vas u gradu, šerife. Mogu li pogledati ovoga momka?

— Da.

Kauboju siđe iz sedla i priđe konju. Zastane, uhvati mrtvacu za kosu i podigne mu glavu. Onda je ispusti i odmahne glavom.

— Ne poznam ga, šerife. Ne znate tko je?

— Ne.

— Sada je mnogo ljudi stiglo ovamo. Upravo sada kad rančeri žele zaposliti nove kauboje. To su ljudi koji gledaju, šerife.

Da, možda je ovaj čovjek bio u potrazi za poslom. Kako je još daleko do ranča?

— Nije više daleko. Ako vam to odgovara, mi ćemo zakopati mrtvacu. Mac vas može odvesti. Želite li otići našem gospodaru.

— Moram.

Stan dobaci predvodniku uzde drugog konja i odjaše.

— Mac, otprati šerifa do ranča! — poviče predvodnik. — Vi ostali dođite ovamo da ga zakopamo!

Tri se kauboja spuste niz brežuljak i projašu pokraj Stana. Samo jedan od njih zastane i okrene konja.

— Baš su budale ti ljudi koji napradnu čovjeka blizu nekog ranča — reče Mac kad ga je šerif dostigao — Zacijelo su bili napola izgladnjeli kad su se to usudili.

— Da.

Stan je polako jahao pokraj kauboja uz brežuljak.

— No, ovaj je sada prestao trpjeti glad — nastavi Mac.

Ná vrhu brežuljka Stan zaustavi konja. Dolje u dolini bilo je raspršeno stado goveda.

Kauboj protegne svoju nisku spodobu.

— No? — zapita kao da je riječ o njegovu posjedu. — Dobro su izdržala zimu, zar ne? Kako vam se sviđaju?

— Vrlo dobra stoka.

— Tako misle i skitnice — nadmoćno se Mac nasmije. — Jedan je od njih rekao da bi od jednoga takvog goveda mogao živjeti sve do ljeta.

— Tako?

— Da. Ali poslije toga mu više ništa nije bilo potrebno.

Stan postrance pogleda podrugljivo nasmijano lice.

— Kako to? — zapita.

Iz jahačeva lica trenutačno nestade smiješka. Gotovo sažalno pogleda Stana i zapita:

— Zar zaista ne možete zamisliti što mu se dogodilo?

— Ne.

— Poslali smo ga na drugi svijet. S debelim užetom oko vrata! — gromko se Mac nasmije. — Ne mislite, valjda, da smo ga morali odvesti u Cove? Na kraju bi još pronašao neko objašnjenje za krađu.

— U svakom slučaju, to bi bilo zakonito.

— Što ovdje znači zakon? Ovdje vrijedi naš vlastiti zakon, šerife!

— Onda se nadajte da ćete svake zime imati posla — odgovori Stan i odjaše prema dolini. Pazite da ne bi i vama jednom krenulo tako loše, Mac.

— Oh, takvi ste vi! — promrmlja kauboj.

Flint Carter se zaustavi između crnih borova što su se uzdizali prema vrhu brežuljka i ogleda se za svojim tragovima. Vidjeli su se sve do brežuljka preko kojega je upravo stigao. Protisne kletvu.

— Eh, baš sam bio budala — prizna u razgovoru sa samim sobom. — A znao sam kako je opasno pucati u blizini nekoga ranča. A Sid, taj luđak, istrčao je iz grmlja! Zbog toga je i nastradao!

Sjaše s konja i priveže ga uza stablo. Ponovo se ogleda. Nitko ga nije slijedio.

Carter je nekoliko minuta pažljivo promatrao tragove razmišljajući što da učini. Njemu samome i ne bi palo na um da napadne šerifa. Ali otkako je Sid Cooper o tome govorio, razmišljao je jedino kako bi s novcem odjahao na sjever.

Ponovo pogleda tragove iza sebe, kresne šibicom i pripali cigaretu. Izbacujući dim iz usta, potišteno protisne kroz zube:

— Četiri tisuće dvije stotine dolara! Hopem će zasigurno platiti. I neka me vrag odnese ako se ne domognem tog novca!

—o—

Stojeći pokraj prozora, Stan Heston je promatrao dvorište. Iznad velike drvene kuće pomicao se, tiho škripeći, kotač vjetrenjače. Stan zamijeti zdenac i drveni oluk preko kojega je voda tekla u malu baru. Pokraj njega su bili sjenik, šupa i staja.

Stan se polagano okrene. Pogled mu padne na rančera Abeja Hope-

na, snažna, ali ne visoka čovjeka, širokih pleća poput ormara.

— Imate lijep ranč — reče Stan.

Hopen se nasmiješi. Moglo mu je biti pedeset godina. Kosa mu je već blistala sivkasto.

— Ne postoji nijedna zemlja bolja za uzgoj stoke od Teksasa, šerife. A znate li kako je bilo kad sam tražio kredit? Kad je poslije rata sve bilo uništeno, Jenkiji su određivali tko će dobiti kredit, a tko neće.

— Ne, ne znam.

— Samo su farmeri dobili novac — tiho se rančer nasmije. — Vjerojatno su u svom velikom skladištu u Wacou mogli opskrbiti samo farmere.

— Što ste učinili da biste dobili kredit?

— Dao sam se upisati kao farmer, uzeo sam kola, snažne konje i sjeme. Jasno, i plug i potreban alat. Da se to doznalo, zacijelo bi me strpali u zatvor. Novcem sam kupio stoku i došao ovamo. Danas nitko više ne pita jesam li farmer ili nisam. Važno je jedino da plaćam šerife.

— Račun iznosi šest stotina dolara, Hopene.

— Dobit ćete ih, šerife — reče Abe Hopen i kao da je postao viši. — Ali farmeri ne mogu platiti. Ako banka ne dobije natrag svoj novac, sama je kriva. Trebalo je da dobro opskrbe farmere i alatom i novcem. Tada bi se to Teksaškoj banci isplatilo.

— Možda imate pravo.

Stan izvuče račun iz džepa, priđe stolu i stavi ga na nj.

— Mogu li do sutra ostati kod vas? — upita Hopena.

— Jasno da možete. Još ćemo malo razgovarati. Morate mi pričati

o Wacou. Namjeravam ondje idućeg ljeta potražiti ženu.

Rančer priđe ormaru što ga je sâm izradio i odmah zatim vrati se s novcem.

— U studenom smo odveli goveda preko Llanoa u Fort Sumner. Plaćali su nam govedo četrdeset dolara. Jasno, nisam mogao prodati mnogo životinja. A i moji su ljudi htjeli svoju plaću, razumijete?

— Vjerujem. Je li farmerima vrlo loše?

Hopen ponovo priđe ormaru i izvadi trbušastu bocu.

— Prilično loše. Jadni glupi bijednici. Banka ih je sve prevarila.

— Prevarila?

— Da. Ovo ovdje nije zemlja za farmere. Tu su samo pijesak i trava. Kako da odjednom uspijeva nešto drugo osim trave za stoku?

Stan pogleda čovjeka koji je uzeo čaše i ulijevao piće.

— A kako je s novcem? — zapita.

Hopen odmahne glavom i sjedne.

— Mogli biste možda svući farmere do gola i sve im zaplijeniti, ali novaca nemaju... — reče rančer i popije gutljaj. — Banka bi morala farmerima dati stoku i nekoliko godina pričekati. Tada bi možda postojala mogućnost da dobije svoj novac natrag. Ali nikako drugačije!

Stan pogleda veliku ruku čovjeka koji mu je pružio drugu čašu.

— Nemam nikakva utjecaja na ono što čini Teksašanska banka, Hopene.

— U vaše zdravlje! — nazdravi rančer i popije ostatak viskija. — Tražim lijepu ženu, šerife. Mora biti visoka i plavokosa. Ne mora imati novaca.

Hopen se gromoglasno nasmi'e, pa pošto je i Stan popio viski, ponovo napuni čaše.

— Prije nekoliko mjeseci ovdje je bio Peter Monk — reče Stan.

— Da, bio je. Već sam čuo da se nije vratio u Cove. Tko zna kakve je neprilike putem imao. Uzeo je novac od mene i odjahao na sjeverozapad, mojim susjedima. Ubogi đavo... Živjeli, šerife! Ne zavidim vam na vašemu poslu, ne, zasigurno ne.

VII

Stan se osjećao umorno i utučeno.

Držeći pušku u ruci, pokušavao je dobro vidjeti sve oko sebe. Hopen i on razgovarali su do kasno u noć. Rančer je uvijek nanovo punio čaše. Stan se i sada čudio kako je uopće dospio u krevet.

Promatrao je plavo nebo s kojega je žarilo sunce. Brežuljci su postajali sve viši, a obronci Brady Mountainsa sve bliži.

Nakon jednog sata Stan stigne u dolinu nalik na klanac između šljunkovitih padina. Kroz dolinu je tekao Brady Creek noseći ostatke otopljenog snijega i leda s planine. Sada je bio širok poput male rijeke. Na drugoj se strani protezao uz padinu borov šumarak.

Šljunak se ispod kopita konja kotrljao, a ponekad je otutnjio dolje i nestao u vodi. Odjednom se konj oklizne i bojažljivo zarže.

Stan se jednim skokom našao izvan sedla i odupro o kamenje. Malo klizne prema natrag, pa tek potom

pronađe uporište. Dršćući slabina ma konj zastane.

Stan pokuša smiriti životinju tapšući je po vratu. Pri tome pogleda niz padinu kojom se kotrljalo kamenje i potom nestajalo u vodi. Onda povuče konja ulijevo gdje nije bilo toliko šljunka.

Odjednom prasne pucanj. Metak udari o kamen i zviždeći se usmjeri prema nebu.

Stan pogleda prema borovom šumarku, ali ne uspije ništa sumnjivo zamijetiti.

Pucanj je sve slabije odjekivao iznad doline i napokon se izgubio u žuboru potoka.

Stan skrene pogled s tamnog šumarka i povuče konja dalje. Kad je bio pred njim, posegne za puškom. Opet je koračao ispred konja, pogledavajući prema borovom šumarku. Tamo se zacijelo skrivao čovjek koji je pucao na njega.

Uskoro zatim odjekne drugi pucanj. Metak se zarine daleko od Stana u tlo. Nad borovim šumarkom zaleluja tanki oblačak dima.

Šerif prinese pušku k ramenu, zapuca, povuče zatvarač i ponovo zapuca.

Dahćući, konj uzmakne i istrgne Stanu uzde iz ruke. Šerif prigušeno opsuje, repetira pušku i zapuca. Metak otkine granu s bora i baci je na obronak.

Heston je uzalud čekao da se netko pojavi. I pucnjava je prestala.

Vrati se i povede konja za uzde.

Stigavši na padinu doline, opusti uzde. Konj je pio vodu iz prilavog potoka. Stan nije puštao šumarak iz vida ni na trenutak.

Konj zabaci glavu uvis i zadahće. Stan ponovo stegne uzde i odvede konja dalje. U toj sekundi ponovo

prasne pucanj. Metak ostavi za sobom svijetlu crtu na sedlu. Piskutavo zarzavši, životinja pojuri naprijed.

Heston ispusti uzde i zapuca u šumarak. Onda potrči za konjem, stigne ga i uskoči u sedlo. Stigavši do vode, konj se uplaši i htjede se vratiti natraške. Morao ga je mamuzama primorati da trči dalje. Na drugoj obali opet potjera konja i zapuca u šumarak u kojem je zavladała tišina. Nastavio je jahati između stabala, zaustavljao konja i osluškivao.

Čuo je slabi topot konjskih kopita.

— Naprijedi! — zapovjedi Heston konju i ovaj udari u trk.

Grane su ga udarale po licu, rukama i nogama. Jednom mu je uspjeło da se sagne ispod neke debele grane. Ali ga druga pogodi ravno u glavu i izbaci iz sedla.

Tresnuvši u grmlje, učiní mu se da je slomio kičmu. Okrene se, stisne zube boreći se protiv nesvjestice i boli. Ali mu polako postade bolje, a bol je popustila.

Sjedne i pogleda konja koji je ostao stajati. Oslušne, ali nije čuo topot kopita nego samo divlje kućanje svoje krvi u sljepoočicama. Posrćući ustane. Morao se pri tome pridržati za smolom obloženo stablo bora. Onda podigne pušku i gotovo sasvim ošamućen priđe konju.

Stigao je do hrpta brežuljka iza šumarka i ugledao prostranu visoravan. Planine iza nje djelovale su poput divovskog zida. Tu i tamo raslo je grmlje bez lišća.

Išeznuo je Čovjek koji mu je bio za petama.

Farmer ispred drvenjare polako spusti pušku. Heston raspozná ostarjelo lice ispod masnog šešira. Čovjekova je spodoba bila zgrčena od teškog rada, dugi mu je vrat bio prepun boja.

U tom trenutku iz kuće iziđe žena. Isto onako pogrbljena i izmučena od mučnog posla kao i muškarac.

— Tko je ovdje, tata? — zapita jasan glas.

Skoro istodobno pojavi se dječák u dobi od otprilike osam godina i čvrsto se uhvati za ženinu pregaču.

— Vjerojatno čovjek iz banke, sinko — reče farmer i osloni se o pušku. — Što hoćete, šerife?

Stan sjaše.

— Zašto ne kaže što hoće? — zapita dječák.

— To će već učiniti, Time — odgovori žena. — Idi u kuću.

Blago gurne dječaka, koji je htio proturječiti, pokraj sebe i preko praga. Onda zatvori vrata.

— Hajde, ispričajte svoju priču i onda možete nestati! — zareži čovjek. — Novaca nemamo! Ni za poréz, ni za banku.

Stan pogleda požnjevena polja pokraj drvenjare. Kukuruz je stajao još od prošle godine. Klipovi na visokim stabljikama bili su maleni i jajolika oblika. Ne veći od krumpira. Ponovo se okrene farmeru i reče:

— Morate platiti tri stotine dolara. Imam račun od banke. Nikakav od šerifa.

— Dobro! Ali sada nestanite! Ili hoćete još nešto?

— Ne — reče Heston i pogleda ženu.

Njezine su oči odražavale hladnu odlučnost. Ovi ga ljudi mrze, iako ga ne poznaju. Jedino im je važno to što želi od njih utjerati novac.

— Skočite na konja, čovče! — promrmlja farmer. — Nemamo ni jednog dolara.

— Obećali su nam ovdje nebo na zemlji kako bi nas mogli poslati u pakao — protisne žena kroza zube kao da se mora ispričati.

— To ne znam — reče Stan.

— Došli smo iz Ohija i nismo imali ni pojma kako izgleda zemlja u Teksasu — objasni čovjek. — Ali to nije zanimalo Jenkije. Bilo im je svejedno možemo li platiti ili ne. Odmah nakon rata htjeli su jedino da se ovdje nasele ljudi s Istoka. Da ovdje ne bi bili sami Teksašani. Toga su se onda Jenkiji bojali.

— Je li ovdje bio Peter Monk — otegnuto zapita Stan.

— Jasno da je bio! — odgovori žena. — Ali je čuo isto što i vi, šerife. A i slijedeći će isto tako biti primoran da se pomiri s time kako ovdje ne može ništa dobiti. Ne možemo ništa učiniti protiv toga što su nas prevarili!

Farmer se malo uspravi, podigne pušku i stegne kundak ispod ruke.

Stan zamijeti da je to stara puška tipa sharps.

Čovjek stavi palac na obarač.

— Ili ste još nešto htjeli? — zapita žena.

Stan ode do svoga konja i gurne žizmu u stremen.

— Ne, to je bilo sve — odgovori — Barem što se mene tiče. Ali možda bi bilo bolje da se ograničite na neko objašnjenje.

— Objašnjenje? — stisne čovjek oči i uperi pušku u Stana.

— Da.

— Što bi to trebalo da znači?

— Banka hoće svoj novac. Ako ne možete platiti, morate reći zašto. Prijetnja puškom za njih ništa ne vrijedi.

— Ne možemo promijeniti činjenicu da ovdje baš ništa ne raste.

— No i to je objašnjenje. Svatko može mahati puškom. Ali time se ništa ne postiže. Recite da ovdje ništa ne raste, da je sve sjeme propalo i ništa niste mogli prodati. To je objašnjenje.

— I dalje? — zapita žena.

Stan izvuče nogu iz stremena i ponovo je spusti na tlo. Pogleda oružje u čovjekovoj ruci koja je malo drhtala.

— Ali ni to nam neće koristiti — promrmlja farmer.

— Zacijelo se može ustanoviti da je istina.

— Jasno, ali što to vrijedi? — grubo će žena. — Ako ne možemo platiti, otjerat će nas oдавде i prodati farmu. I tako će biti prevaren i onaj slijedeći. Dat će farmu na dražbu. I neki će jadnik, koji nema ni pojma o tome, ali posjeduje nešto novca, srnuti u propast. Mora platiti, jer ovdje već nešto stoji.

Stan spusti ruku s jabučice sedla i krene prema čovjeku. Na trenutak se činilo kao da će farmer zapucati.

Stan se napokon nađe pokraj njege i odgurne cijev u stranu. Pogleda ženino izmučeno lice i reče:

— Je li zaista tako loše? Ipak ste pobrali žetvu, to se vidi.

Žena pogleda u tlo.

— Sve smo dali Indijancima — objasni čovjek. — Obećali su nam

da će nas ostaviti na miru. I to je objašnjenje za banku, zar ne?

Stan se vrati svom konju. Kad je njegov pogled sreo ženin, iz njezinih je očiju iščezla mržnja. Dvije blistave suze tekle su niz njezine upale obraze. Potrči natrag, posegne u džep i pruži ženi nekoliko novčanica.

— Tu je stotinu dolara — reče. — Dobio sam ih na kartama. Hajde, uzmite!

Žena ga širom otvorenih očiju upitno pogleda. Obriše suze s lica i pogleda muža.

— Stotinu dolara? — zapita farmer, zakoči pušku i spusti otvor cijevi prema zemlji.

Žena kao da nije znala bi li uzela novac ili ne.

— Da, stotinu dolara — reče Stan. — Zaradio sam ih u Coveu za kartaškim stolom. Jednostavno nisam imao mira sve dok nisam sjeo za stol.

— A zašto nam hoćete dati taj novac? — upita farmer, a glas mu je bio promukao.

— Mislio sam da biste ga, možda, trebali, ako odete odavde. Najbolje da napustite ovu zemlju dok još možete sa sobom ponijeti ovo što je vaše.

Žena je još uvijek neodlučno promatrala novac u Stanovoj ruci. Njezin muž odloži pušku na zemlju.

— Ne trebamo vašega novca — promrmlja. — Već ćemo pomoći sami sebi.

— Ali kako? — zapita žena. — Nemamo novaca. Već si i sam rekao da moramo otići odavde.

— On je šerif i ispričat će u Wacou svaku riječ koju je ovdje čuo.

Stan spusti ruku, okrene se i priđe konju. Bez riječi skoči u sedlo.

— Vjerujem da nam je htio najbolje — izgovori žena tako tiho da je Stan još jedva mogao čuti njezine riječi. — Zar ne, šerife?

— Mislio sam pri tome na vašeg sina — odgovori Stan. — Imate još tri tjedna vremena. Prije neće nitko doći tko bi od vas nešto htio.

Okrene konja i potjera ga. Okrenuvši se još jednom natrag, ugleda na ženinim obrazima suze.

Tada spusti ruku i pusti novčanice da odlepršaju na pjeskovito tlo.

— o —

Ugledavši šerifa na vrhu brežuljka, Flint Carter se strelovitom brzinom sagne. Vireći kroz grmlje, zamijeti kako je šerif zauzdao konja. Igraču prodre znoj iz svih pora, a puška tipa spencer sa sedam metaka klizne mu iz ruku. Prigušeno dišući, reče samom sebi:

— Bili smo budale. Ali mojom krivnjom. Trebalo je da privedemo nekoliko pomagača.

Tiho psujući, uspravi se. Stan Heston je ponovo potjerao konja. Jahao je preko sljemena prema zapadu.

Nije se spustio u divljinu doline.

Ponovo čučnuvši, Flint Carter je prostački opsovao. Učinilo mu se, naime, da će šerif okrenuti glavu.

— Do vraga, do stotinu vragova! — bijesno je kleo.

Kad se malo zatim ponovo oprezno uspravio, Heston je jahao niz padinu brežuljka prema zapadu. Nestao iz vidnog polja razočaranog čovjeka.

Carter spusti pušku. Nekoliko je trenutaka razmišljao, a onda se okrene i potrči kroz grmlje što je šušalo.

Ostavio je konja iza nekoliko drveta bez lišća.

Kartaš zastane pokraj životinje i nasloni se o sedlo. Htio je saviti cigaretu, ali su mu drhtavi prsti pode-rali papir.

— Samo se smiri, Flinte — glasno upozori samoga sebe. — Uspjet ćeš samo ako se smiriš!

Pokuša još jednom. Ali njegove znojne ruke razmoče papir. Napokon gurne vrećicu s duhanom u džep i skoči u sedlo.

Nekoliko minuta poslije toga stigao je do vrha brežuljka. Tragovi konja jasno su se vidjeli. Carter pogleda prema zapadu gdje se valovito zemljište nastavljalo.

Stana Hestona više nije vidio. Sigurno je već nestao iza slijedećeg brežuljka.

Kartaš potjera konja i krene slijedeći tragove.

IX

Stan Heston zaustavi konja na vrhu brežuljka i pogleda u prostranu dolinu ispred planina. U večernjem sumraku zamijeti trgovačku stanicu. Posljednje sunčane zrake lomile su se na prozorima glavne zgrade i zbog njih su stakla crveno blistala.

Pokraj suše nalazio se koral, a u njemu je bilo nekoliko goveda, crnih ovaca i konja. U dvorištu nije vidio ni žive duše, ali je iz dimnjaka velike dvokatne kuće sukljao dim rastjerivan vjetrom.

Stan zamljacka jezikom i odjaše u dolinu. Tu i tamo zaštropotao je šljunak ispod konjskih kopita.

Nije još ni stigao do kuće kad je iz stanice izišlo nekoliko ljudi i po-

gledalo prema njemu. Bili su odjeveni u otrcanu odjeću kao natopljen- nu lužnatom prašinom iz planina. Lica su im bila gruba, neobrijana. Jednome od njih cijelo je lice obra- sla niska crna brada. Bila su četvo- rica.

Stan nastavi polako jahati. Pogle- da niz sebe. Pri tome zamijeti zvi- jezdu na svom kaputu. Možda je trebalo da je skine. No sada je pre- kasno. Ljudi su je zacijelo već zami- jetili.

Došavši u dvorište, zaustavi ko- nja pred velikom zgradom.

— Šerif — reče jedan od ljudi, visok, snažan, crvene neposlušne kose i pri tome zafićuka. — Što ka- žete na to da je neki šerif zalutao sve do podnožja Brady Mountain- sa? Ne kani valjda uhapsiti tebe, Clinte?

Čovjek pokraj crvenokosog mom- ka podrugljivo se nasmije. Bio je prilično niska rasta, a ogrubjelo lice gotovo mu je sasvim prekrivao šešir široka oboda. Usprkos tome Stan ocijeni njegovu dob na otprili- ke pedeset godina. A onaj visoki neposlušne kose zacijelo je bio de- set godina mlađi.

— Možda, Zane — podrugljivo se cerekajući odgovori čovjek. — Ali taj se dugi put zbog mene zapravo ne isplati. Hej, šerife! Želimo vam dobar dan! Smijem li vam predsta- viti svoje prijatelje? Ovo je Zane Korbin.

Čovjek sa šeširom široka obođa pokaže visokog momka neposlušne kose.

Stan skoči iz sedla i olabavi ko- nju kolan.

— Kao da se ne zanima za nas, Clinte.

Mladi čovjek divlja izgleda, svijetle kose poput slame, progura se pokraj Zanea Korbina i stupi korak naprijed.

Stan pogleda mladića i ustanovi kako jedino on od sve četvorice ima za opasacem dva revolvera. Oružje mu je bilo nisko zakopčano.

— Zovem se Heston — reče. — Ja sam pomoćni šerif u Coveu.

Malko se naklonivši, mladić, razvuče lice u podrugljiv smiješak.

— Drago mi je, ja sam Hondo Lane.

Četvrti je muškarac prilično krupan, nosa nalik na jastrebov kljun. Sada i on istupi naprijed i predstavi se:

— Ja sam Lou Stone. Nadam se da ste ugodno jahali, šerife.

U tom se trenutku otvore kućna vrata. Iziđe mršav čovjek u dobi od otprilike pedeset pet godina, ćelave glave na naboranom vratu.

— Ovo su ljudi iz planina, koji vjeruju da se ovdje može pronaći zlato, jer je u potoku ležalo nekoliko grumena, šerife. Drago mi je što ste opet svratili.

Stan mu pruži uzde, pride stuhama i popne se. Ljudi se pred njim maknuše u stranu. Prošavši između njih, otvori vrata i uđe u polumračnu prostoriju stanice.

Kad su mu se oči privikle na mutno svjetlo, raspozna nekoliko stolova, šank i ženu koja je stajala pokraj njega i promatrala ga.

— Zdravo, Stane — pozdravi ga žena. — Zar me više ne poznáš?

Stan krene dalje. Onda zastane pokraj šanka, pogleda ženinu plavu kosu i svijetli smiješak njezinih velikih sivih očiju.

— Što radiš ovdje, Veta? — zaplata pogledavši njezinu crvenu bluzu što je u polumraku djelovala tamnije nego što je bila.

— A što bih ovdje morala raditi — odgovori žena.

U tom trenutku uđu u prostoriju ona četiri muškarca. Priđu jednom stolu i sjednu.

— Što mislite, hoće li šerif platiti piće? — zapita mladi Hondo Lane.

— Šerif zarađuje hrpu novca. Tako je, zar ne, šerife?

— Ne slušaj ga — upozori ga žena. — Ovamo vrlo rijetko netko svrati. Pokušavaju sa svakim i vrlo su razočarani i bijesni ako im ne uspije. U posljednje je vrijeme izrazito loše, jer još nisu pronašli nikakvo zlato. Već su založili svoj pribor kod Roda. Sada ne znaju kako bi mogli tražiti zlato. A Rod ih se ne usuđuje izbaciti.

Žena napuni jednu od čaša što su stajale na šanku i gurne je Stanu.

— Sada ću ti najprije pripremiti nešto za jelo.

Ođ klimne i posegne za čašom.

— U zdravlje, šerife — reče Zane Korbin. — Ne vjerujem da vam uopće prija kad pijete tako sami.

— Daj im jednu bocu — zamoli Stan okrenuvši se ženi.

— Ipak sam znao — promrmlja Hondo Lane. — Šerif ima srca za nas jadnike. To se vidi na njemu.

Žena se sagne, izvuče bocu ispod šanka i odnese je na stol četvorice. Sva četvorica nešto promrmljaše. Zane Korbin, čovjek neposlušne kose, žurno posegne za bocom.

— Čaše, Clinte! — povikne.

Ustane čovjek sa šeširom široka oboda i pride šanku. Skine šešir sa sijede prorijeđene kose i, cerekajući se, reče:

— To će vam bog platiti, šerife.

Ponovo nabije šešir, uzme čaše i otrči natrag.

Zane Korbin udari grlicem boce o rub stola i napuni čaše — sebi i ostalima.

— Kad se dovoljno napiju, razlupat će cijelu stanicu — tiho će žena.

— Ali ne od jedne boce — odgovori Stan, pšegne za čašom i iska-pi viski.

Veta se okrene i nestane kroz kuhinjska vrata. Stan Heston ju je upoznao prošle jeseni u Wacou. Radila je u salunu, a jednog je jutra nestala.

— Živjeli, ljudi! Tako plementi šerif ne nailazi svaki dan! — poviče Clint. — Živio, šerife!

Tako su glasno vikali da bi Stan najradije začepio uši.

Stari vlasnik stanice uđe i zatvori vrata. Stisnutih očiju pogleda četvoricu a onda se obrati Stanu i zapita:

— Plaćate li vi tu bocu, šerife?

— Da, Kaine.

— Onda je sve u redu.

— Prokleta škrtical — poviče Hondo. — Znete li koliko je dao za naš pribor za vađenje zlata? Pišljivih deset dolara!

— Svakome deset — ispravi ga Rod Kaine. — A i to je previše. Zato što u planinama nema zlata i nitko neće kupiti pribor od mene.

Stan ponovo napuni čašu i ispije polovicu.

Kaine, psujući, ostane iza šanka.

— Ne traje ni punih pola sata i boca je već prazna — ljutito će Kaine. — Šteta za vaš novac, šerife. Oni liju piće u sebe kao da je voda. Kako bih od takvih ljudi ponovo dobio svoj novac?

— Možda biste im morali vratiti pribor i uzeti potvrde o dugovanju.

Kaine, prezirno se smiješeci, odmahne glavom.

— Tada neću imati baš ništa za moj novac. Oni bi jednostavno nestali.

Iz kuhinje iziđe Veta.

Stan zamijeti blistavi pogled što joj ga je bacio Kaine.

— Odmah će biti gotovo — obrati se žena Stanu.

Kaine namršti čelo i pogleda Hestona.

— Vas se dvoje poznate?

— Svatko tko je lani bio u Wacou, pozna ga — odgovori žena.

— Waco nije velik grad — nasmi-ješi se Stan vlasniku stanice; ostarjeli Kaine kao da je bio ljubomoran na njega. — Pa i mi se poznamo, Kaine — doda.

— Bili ste nekoliko puta ovdje, a i ja sam odlazio u Cove. Ali u Wacou nisam bio.

— Ako još nešto želiš. Hondo, moraš se požuriti! — povikne Zane Korbin.

— Oni to obave za deset minuta — reče Kaine. — Čovjek to ne bi mogao vjerovati.

— Da.

Već za nekoliko trenutaka prazna boca proleti prostorijom, praćena mrmljanjem četiriju skitnica, te se razbije o zid.

— Sada bi htjeli još — šapne Kaine Stanu. — Oni su poput vukova koji su liznuli krv. Vjerujte mi, sada više neće biti mira od njih. Kad se ne bih bojao da će mi noću zapaliti krov nad glavom već bih ih odavno izbacio. Kako dugo ostanete?

— Samo noćas, Kaine — odgovori Stan i zamijeti kako je iz Kaineovih očiju nestalo tračka nade.

— Možda ću im još i dati pribor — promrmlja Kaine. — Ali oni će htjeti i konje i sedla. A i njih su, tjednima se besplatno hraneći kod mene, već odavno pojeli, do vraga! Čak i više od toga!

Stan pogleda Vetu i ona progovori:

— U svakom slučaju, tada ćeš ih se otarasiti, a i kuća će ostati na svom mjestu. Morao bi još jednom razmisliti, Rode.

— Ima pravo — reče Stan. — Ako ljudi nemaju novaca, ni pribora, ni konje ni zlato, mora im pasti na um nešto drugo.

Zane Korbin ustane i štucajući krene prema šanku.

I ostali se dignu sa stolica. Približavali su se. Na korak iza Korbina su zastali.

Stan je smatrao da im je vođa visoki čovjek neposlušne kose.

— Bilo je to zaista prokleta lijevo od vas, šerife — promrmlja Korbin. — Više uopće nismo znali kako piće prija. Ova prokleta škrtica davala nam je još samo vodu!

Vlasnik stanice uzmakne sve do police s bocama.

— Sada smo tek osjetili kako piće prija — nastavi Korbin. — Zar ne, prijatelji?

— Točno — zasikta Hondo Lane.

Stan se odmakne nekoliko koraka od šanka.

Ženu odjednom oblije neprimodno crvenilo.

Clint se meketavo nasmije, zvučalo je kao da se u prostoriji odjednom našla koza.

— Baš smo osjetili okus pića, šerife — reče Lou Stone usred smijeha.

— Ne možemo zahtijevati od naših jezika da se ponovo priviknu na vodu. Što ti misliš o tome, Hondo?

— Tako je, Lou. A šerif je dobar čovjek. Dobro zna kako fine jezike imaju ubogi đavli poput nas. Imam li pravo, šerife.

— Što hoćete? — tiho zapita Stan.

Korbin još jače iskrivi lice.

— To se može objasniti s nekoliko riječi, šerife. Najprije želimo zahvaliti. A zatim bismo htjeli još jednu bocu. Ali ako nemate dovoljno novaca, bit ćemo zadovoljni i rumom iz bačve.

— Kakva besramnost! — ljutito će Veta.

— Što je rekla? — zapita Hondo i spusti ruke na drške revolvera.

— Nisam ništa čuo — odgovori Korbin ne mičući pogled s bačve s rumom. — Napokon, rum je mnogo jeftiniji. Ali još je dovoljno dobar za lopove iz planina, šerife. Možda će vam Kaine dati uz povoljniju cijenu.

— Recite im neka nestanu — obrati se Stan vlasniku stanice.

— To je sasvim nov način! — razdraženo promrmlja Lou Stone. — Najprije glumi dobročinitelja, a sada nas želi otjerati do vraga! To zaista ne razumijem.

— Čemu to odjednom, šerife? — zapita Korbin. — Ipak smo vas sasvim pristojno zamolili. Jednom bijedniku ne bi se smjelo ništa odbiti.

— Gubite se! — procijedi Kaine kroza zube.

— Odmah poludi! — zasikta Hondo Lane. — Možda će čak posegnuti ispod šanka.

— Možda — reče Clint i ponovo se meketavo nasmije.

— Nestanite! — poviče vlasnik stanice. — Znao sam kako vam jedna boca neće biti dosta. Taj ste novac mogli isto tako baciti kroz prozor, šerife.

Stan pogleda svu četvoricu redom. Nije ih shvaćao iako je znao da misle ono što govore. Zahtijevat će sve više i više od njega, sve do posljednjeg dolara iz džepa.

— Mislim da nas nije razumio.

Hondo, podrugljivo se smiješeci, makne ruke s revolvera i htjede proći pokraj Zanea Korbina. Ali ga čovjek neposlušne kose zgrabi i odgurne natrag.

— Sada ću ja razgovarati s njime, do vraga — zareži. — Ti nisi na redu, Hondo, niti ćeš biti.

Clint se opet meketavo nasmije.

— Što je, šerife? — zapita Zane Korbina. — Hondo, pripazi na Kainea kako mu ne bi pala na um neka glupa zamisao!

— Da, Zane.

— Nešto su smislili — tiho reče Veta, a glas joj je zvučao promuklo.

— No, slušajte ovo — podrugljivo se nasmije Korbina. — Napokon, ne dolazi svaki dan ovamo šerif koji bi uza se mogao imati više od neke skitnice. Ti, Kaine, oprezan kakav jesi, nikada nemaš novaca u kući. Sve ti leži u Coveu i radi za banku. Kamo ste, zapravo, krenuli, šerife? Možda u Brady Mountains po uzorke kamenja za Teksasku banku?

— Ne — nasmiješi mu se Stan.

— Zaista niste? Ljudi koji odlaze tražiti ili kupiti uzorke kamenja uvijek imaju uza se velik iznos novca.

Korbina priđe još bliže. Iza njega su se gurali i ostali stvarajući živi zid.

— No, to možemo ustanoviti.

Korbina je razvukao usta od uha do uha. Odjednom se uozbilji i skoči naprijed.

Stan ugleda kako mu se približava Korbina šaka i naglo uzmakne. Zbog promašena udarca Korbina zatetura. Tada ga Stan zgrčeno šakom tresne u lice. Korbina se strese od udarca i otetura do šanka.

Clint krikne od bijesa i baci se na šerifa. Pogodi ga udarcem u rame i Stan udari o stol iza sebe. Mršavi Clint skoči za njim, ali se Heston baci u stranu.

Clint, vičući, poleti preko stola i zajedno se s njime prevrne.

Kad su i ostala dvojica htjela prijeći u napad, Stan ustukne. Izvuče kolt iz opasača i poviče:

— Natrag ili pucam!

Skamenije se, a Clint ustane s poda i došepesa iza Korbina.

— Nemamo oružja u rukama, šerife! — poviče čovjek neposlušne kose. — Nepošten si, šerife!

— Natrag! — oštro ponovi šerif i otkoči revolver.

Mladi se Hondo pokušava progurati iza ostalih.

U tom trenutku vlasnik stanice posegne ispod šanka i izvuče pušku.

— Natrag, rekao sam! — poviče Stan. — I ruke uvis! Hoćeš li uskoro, Korbine?

Zane Korbina polagano podigne ruke i raširi prste.

Tada se Hondo glasno nasmije, skoči ulijevo i već je imao kolt u ruci.

Stanovo oružje zapuca, metak sa zviždukom proleti kroz prostoriju,

zidovi se zatresu, prozorska stakla zazveče.

Hondo protisne gotovo iznenađeni krik i natraške posrne sve do zida. Iz usta mu poteče tanak mlaz krvi, a kolt mu je ispao iz ruke koja je izgubila snagu.

Ostali se užasnuto zagledaše u njega. Kao da nisu to očekivali.

Ne ispustivši više ni glasa, Hondo se sruši na pod.

Stan ugleda kako se tri blijeda lica ponovo okrenuše prema njemu.

— Nestanite! — oštro zapovjedi. — A i njega možete ponijeti sa sobom. Onoga tko se vrati, uhapsit ću i odvesti sa sobom u Cove.

Korbin opet pogleda nepomičnog Honda na podu.

— Ubio ga je — potišteno izusti Clint.

— A što je htio učiniti Hondo? — zapita Veta. — Zasigurno nije iz šale izvukao revolver.

— Jednostavno nekoga ubiju i još vjeruju kako su imali pravo — zasikta Kaine. — Čudno kako još postoje ljudi koji vjeruju da imaju više prava od ostalih.

— Ponesite ga sa sobom i nestanite! — ponovo zapovjedi Stan. — Neću vam to još jednom ponoviti.

— Podigni ga, Clinte! — reče Korbin. — Što je s našim konjima, Kaine?

— Dobit ćete ih kad donesete novac.

— To ćeš još zažaliti, Kaine!

— On mi prijetil! — piskutavo poviče trgovac. — Jeste li čuli, šerife?

— Ovo se jedva moglo prečuti — ljutito će Veta.

Clint priđe Hondou Laneu i okrene ga na leđa.

— Jednostavno ga je ustrijelio — reče. — Bilo mu je tek dvadeset godina, šerife. Gotovo dijete.

— Nestanite napokon! — oštro poviče šerif.

Zane Korbin polako krene natraške i promrmlja:

— Podigni ga, Clintel!

Lou je već stajao pokraj vrata i naglo ih otvorio. Clint je zgrabio mrtvacu ispod pazuha i dovukao ga do vrata gdje mu je Korbin pomogao iznijeti ga.

X

U stanici je sada vladao potpuni mrak. Skitnice su nestale iza ogoljelih stabala.

— Nema nikakvog svjetla — reče vlasnik stanice.

Stan, koji je stajao pokraj prozora, okrene se i priđe šanku.

Kaine i mlada žena stajali su iza šanka i bojažljivo ga promatrali.

— A što će biti s nama kad budete sutra odjahali dalje? — zapita Kaine.

— Zao mi je, ali moram dalje.

— Da, znam — promrmlja Kaine.

— Već ćemo se znati obraniti — reče Veta. — Vidjet ćemo ih ako će doći.

— Ne, Veta, oni neće doći sprijeda. Napokon, ne možemo istodobno biti svuda. A to ovi lopovi znaju.

— Možda će noćas pokušati doći do svojih konja — odgovori mlada žena. — Možda bismo se morali ponašati kao da to ne zamjećujemo.

— Što?

— Da su došli po konje, Rode. Tada ćemo ih se zasigurno otarasiti. Moraš se odlučiti i pobijediti svoju škrtost. Prevelika je škrtost već mnoge upropastila.

— To je istina — suglasi se Stan — Sada idem spavati, a preuzet ću drugu stražu.

— Ne! — poviče trgovac. — Ja ću stražariti drugi. Pred jutro ionako ne mogu spavati.

— Dobro.

— Dakle, idem — reče Kaine i pogleda Vetu.

Ona se i ne pomakne. To kao da je pogodilo Kainea. Malo je pogrbljeno prošao pokraj nje. Njegovu spodobu proguta mrak.

Začuše se nesigurni koraci i neka vrata zalupe.

Stan ponovo priđe prozoru i pogleda van.

Nebo se gotovo već ljubičasto žarilo na zapadu. U dolini je već bila noć. Velika šupa i staja stanice mogle su se razaznati samo još kao sjene.

— Ne možemo ih vidjeti ako dođu — reče Stan. — Barem ne prije nego što izađe mjesec.

Veta je upravo htjela podići prevrnutu stolicu. Stavila ju je na njezino mjesto i došla bliže. Zastala je iza Stana. On osjeti njezin topao dah na zatiljku.

— Kamo jašeš? — tiho ga zapita.

— Morao bih naplatiti novac od doseljenika. Veta.

— Od doseljenika? — promuklo se Veta nasmije. — Oni će te zamrziti baš kao i ona trojica što negdje vani vrebaju.

— Je li Peter Monk bio prije nekoliko mjeseci ovdje?

— Peter Monk? Nikada nisam čula to ime.

— Okružni šerif iz Wacoa poslao je prije mene Petera Monka kao pomoćnog šerifa u Cove.

Okrene se i zamijeti svjetlucaње u njezinim očima.

— Ja sam ovdje tek od Nove godine, Stane. Neki me farmer poveo iz Wacoa ovamo. Prodao je žito i krumpir i htio me po svaku cijenu odvesti na svoju farmu.

— Tako?

— Da. Ali je zapio u gradu novac što ga je dobio za svoju robu. Nisam o tome imala ni pojma. A koliko mi je samo napričao o svojoj farmi! Što on sve tamo ima! Ali to je postojalo samo u njegovoj maštali. Kad smo stigli tamo čekala nas je samo drvenjara od dasaka zakucanih čavlima, a kroz proreze je tako puhao vjetar da sam se morala bojati da će se svakog trenutka srušiti.

— Da, poznam takve drvenjare.

— Nismo imali ni ono najnužnije za život. Taj me lopov prevariol!

Stan je još promatrao njezine užarene oči.

— Otišla si od njega — više ustanovi nego zapita.

— A što mi je drugo preostajalo? Zar da s tim jadnikom umrem od gladi? Vrlo se ružno ponio prema meni.

— Ne, Veta. Zacijelo je htio bez obzira na sve okolnosti postići svoj cilj.

Veta mračno klimne i vrati se iza šanka. Stan je više nije mogao raspoznati. Kad se ponovo pojavila, držala je cigaretu među prstima.

— Imaš li vatre?

Stan izvadi iz džepa šibicu i protrlja je o zid pokraj prozora. Plamen što je naglo suknuo obasja jarkim svjetlom lice mlade žene. U njezinoj plavoj kosi kao da su plesale

iskre. Ona uvuče dim cigarete i otpuhne ga prema Stanu.

— I ti bi trebalo da uzmeš zemlju, Stane, morao bi pokušati. Pametniji si od ovih šupljoglavaca.

— Besmislice! Ova je zemlja dobra samo za uzgoj stoke.

— Onda se bavi uzgojem stoke.

On je pogleda i odmahne glavom.

— Pokušao sam to prije nekoliko godina — odgovori. — Odmah nakon rata u Panhandleu. Imao sam premalo novca.

— Farmeri se ne mogu održati zato što nisu dovoljno odlučni, a i zbog toga što odmah potroše prve sitne prihode.

Znao je što znače njezine riječi, ali ipak odmahne glavom.

— Nemam sreće kao rančer, Veta. A i ne želim to biti.

Bila mu je sada tako blizu da je osjećao njezin opori parfem. Tada njezino tijelo dotakne njegovu ruku.

— Zar zauvijek namjeravaš ovako jahati unaokolo? — tiho zapita. — Dosad si imao sreću. Ali kako će te dugo još pratiti?

Promatrao ju je kao očaran. Tada ga ona iznenada poljubi. I kad je već zabacila glavu natrag, još ga je pekao na ustima poljubac njezinih vlažnih usnica.

— A Kaine? — zapita. — Ipak te je primio kod sebe?

— Htjela sam se zapravo vratiti u Waco. Napokon, još nisam za staro željezo. Ali ovdje mi se svidjelo. Rod bi mi mogao biti otac.

— Da, jasno. Vjerujem da ovaj dućan ljeti dobro ide. Ovamo zacijelo stigne dosta stada stoke putem za sjever.

— Usprkos tome, on je ipak starac, Stane. Ili možda misliš da ma-

rim samo za novac? Još mogu sasvim dobro zarađivati za samu sebe.

— Znam, Veta. Neću, razumiješ li?

Ona odstupi natrag.

— Oh, tako — tiho reče i povuče dim iz cigarete. — Jesi li ikada pomislio kako postaješ stariji? Da te šerif neće uvijek trebati? On šalje mlade ljude u vatru.

Već je i sâm o tome razmišljao, a sada je Veta to izgovorila.

Žena ponovo ode do šanka. Stan pripali cigaretu.

— Gdje si, Veta? — odjekne promukli glas vlasnika stanice. — Već je kasno!

— Evo me, dolazim — odgovori žena, ali se i ne pomakne.

Stan se vrati i udari o stolicu koja padne na pod.

— Ljubomoran je — reče. — Moglo se to dobro vidjeti.

— Ljubomoran je na svakoga a kime izmijenim samo jednu riječ.

— Oh?

— Što on sebi sve ne umišlja! Radim ovdje cijeli dan i zacijelo mu ništa ne ostajem dužna.

— Veta! — ponovo odjekne kroz kuću.

Stan se odmakne od šanka i ugleda Vetino lice poput svijetle mrlje u tami. Užareni vrh njezine cigarete opiše luk.

— Užasan je — tiho izusti. — Ali tko zna kakvi ćemo mi biti u njegovoj dobi. Možda isto takvi!

— Priđe bliže. Sada je mogao razaznati njezino lice.

Veta zgnječi cigaretu u pepeljari. Smiješeći se, krene natraške.

— Dobru zabavu, šerife! Čudno, kad sam te upoznala u Wacou, nisam mogla ni pomisliti da ćeš postati pomoćnik šerifa, Stane.

Glas joj se udalji.

Odmah zatim Stan osjeti hladan propuh. I zalupe neka vrata.

- o -

Veta uđe u malu spavaću sobu i ugleda lice ostarjelog čovjeka.

— Gdje si tako dugo ostala? — oštro zapita vlasnik stanice. — On ti se očito sviđa, zar ne?

— On je ono što smatram pravim muškarcem.

— Da, tako izgledaju muškarci koji djevojkama zavrte glavom. Ali ti nisi više tako mlada djevojka. Veta. To znaš i sama.

— Misliš li? — zagrižljivo zapita.

— Sada se napokon razodjeni i ne pričaj besmislice. Ti znaš kako ljude koji nose zvijezdu ne očekuje dugi život. Osim toga, on je pustolov. Njegov je život prepun opasnosti. Jednom je ovdje, drugi put ondje. Ne izdrži ni tjedan dana na istom mjestu. Njegovo je ime spojeno s neprilikama. Uvijek ga traže revolveraši kako bi ustanovili tko je od njih brži.

— Mnogo pričaš — reče Veta. — Mogao bi sebi prištedjeti trud, jer on i ne sanja da bi me poveo sa sobom.

— Dobro je što to znaš. Hajde, dođi sada.

Veta priđe malom prozoru nalik na preveliku puškarnicu. Pogleda van i zamijeti da mjesec još nije izašao. Nije mogla u mraku razaznati druge zgrade ni koral.

XI

Blejanje ovce probudi Stana. Skoči sa stolice i pogleda kroz prozor.

Stanicu je obasjavala blijeda mjesčeva svjetlost i ocrtavala iskrivljene sjene na tlu. Stan povjeruje da je čuo prigušenu kletvu.

Mogao je razaznati svaku pojedinost u dvorištu.

Negdje u kući tresne nešto na pod. Onda odjekne trgovčev glas. vrata se naglo otvore.

Stan pogleda preko ramena, ali nije mogao vidjeti čovjeka.

— Jeste li i vi čuli? — zapita Kaine.

— Da, životinje su se uznemirile. Ali to bi mogao biti i vuk. Oni se u ovo doba usuđuju doći do kuća i koral.

— Vukovi zavijaju na mjesec, šerife. Ne, to su sigurno oni momci. Zacijelo pokušavaju sa stražnje strane ući u staju.

— Ostanite ovdje, pogledat ću. Gdje je Veta?

— Spava.

— Probudite je i dovedite ovamo. I uzmite svoju pušku u ruke.

— Dobro. Samo trenutak.

Stan je slušao kako se čovjek teškim koracima udaljuje. Onda priđe vratima i posegne za kvakom.

— Ustani, Veta! — poviče vlasnik stanice. — Šerif je rekao da dođeš.

Stan pritisne kvaku i otvori vrata. Ona se škripeći otvore. Ta se buka zacijelo čula u cijeloj kući. Iziđe i zatvori vrata.

Okruži ga tišina. Hladnoća noći prodre mu kroz odjeću. Možda je od umora zadrhtao. Sjeti se noći provedene kod Hopena, kada gotovo nije ni spavao. Ni ovdje nije bilo bolje.

Odjednom mu se pričini da čuje buku u staji.

Priđe verandu i zastane na rubu svijetlog kruga. Više ništa

nije čuo. Spuštajući se niz stube, izvuče revolver i otkoči ga.

Sve je bilo mirno. Povjerovavši da nešto čuje, Stan nije znao ne varaju li ga njegovi prenapregnuti živci. Ispod njegovih nogu zaškripi pijesak.

Tada ugleda staju. Stajska vrata kao da su se u istom trenutku otvorila. Možda nisu bila dobro zatvorena i noćni ih je vjetar gurao тамо ovamo.

Stan zastane i stisnutih se očiju zagleda u staju.

— Netko je ovdje, šerife! — poviče trgovac. — Staja ima otraga mala vrata. Ali onuda momci ne mogu izvesti konje.

Stan je oklijevao. Onda do njegovih ušiju dopre divljački smijeh.

Gotovo istodobno prasne pucanj. Metak se zarine u tlo, načinivši brazdu u pijesku.

Stan se naglo okrene, htjede se vratiti, ali uto pred njih iskrсне neka spodoba koja je došla od ugla kuće.

Trgovac u kući opsuje.

Stan zapuca u čovjeka koji mu je dolazio u susret. Zamijeti kako je njegov šešir poletio uvis i otkotrljao se na zemlju. Odjednom mu noga zapne u neku cijev. Posrne i stisne se na tlo. Ponovo skoči, začuje korake, teško disanje i kletvu Nečija ga šaka udari u zatiljak. Ponovo padne u pijesak.

— Nemojte pucati — začuje glas koji mu se učini poznat ali nije pripadao ni jednom od skitnica — Moram još s vama razgovarati U kući!

— A starac? — zapita Zane Korbin.

— On će se ponašati sasvim mirno Ej, starče, ako zapucaš, šerif će biti mrtav!

— Svucite mu kaput! — zapovjedi poznati glas.

Stan privuče noge i skoči. Još dok je bio u pokretu pogodi ga snažan udarac šake i ponovo ga baci na zemlju.

Ležeći licem u pijesku, osjeti okus krvi na jeziku. Cijelo mu je tijelo prožimala nenasnosna bol, a u ušima šumjela krv.

— Vi mu svucite kaput! — ljutito će glas.

Nečije ruke zgrabe Stana i bace ga na leđa. Nije se mogao braniti. Ljudi iznad njega učinili su mu se nalik na divove. Prepozna njihova lica.

— Carter? — osupnuto reče.

Podrugljivo se smiješeći, kartaš čučne.

— Ovaj je put uspjelo šerife. Starac se zaista ne usuđuje pucati. Kad bi znao da će za pola sata ionako biti mrtav, zasigurno bi se drugačije ponašao — nasmije se kartaš.

Korbin se sagne, zahvati Stana i podigne ga uvis. Cerekajući se, ispušta ga, strelovitom brzinom podigne šaku i snažno ga njome udari.

Heston pomisli da će mu glava biti istrgnuta iz ramena. Pričini mu se da je naišao vatreni zid i natraške odleti u naručje nekoga drugoga.

— Dosta — zapovjedi Carter. — Hajde, Zane, pretraži mu džepove!

Korbin priđe Stanu i strgne mu kaput s tijela. Hodajući, natraške skine s njega zvijezdu i gurne je u džep.

— Ona će nam još biti potrebna — podrugljivo se nasmije.

Tada posegne u unutrašnji džep kaputa i izvadi svežanj papira i zamotak novčanica.

— Kako ste se vratili? — zapita Stan da bi »olabavio« pažnju lopova.

— S njime, vidiš i sâm — odgovori Korbin brojeći novac. — Šest stotina. Dodaj mi te papire, Lou. Ti ionako ne znaš čitati.

— Sada napokon znam tko me je tako uporno želio ubiti — reče Heston. — Namjeravaš naplaćivati novac od farmera, zar ne, Carteru?

— Ja ili netko drugi, to je sasvim svejedno. Ti ćeš se, Lou, pobrinuti za konje.

Lou ode prema staji.

Stan pogleda preko ramena i ugleda Clintu čije je lice bilo gotovo sasvim skriveno obodom šešira.

— Da, ovdje su — ponovo se ogleda si Korbin.

Heston ga pogleda.

— Šest stotina dolara. Naplatio ih je od rančera koji se zove Hopin.

— Ali bio si još kod jednog farmera, Hestone.

— On nije ništa imao — reče Stan, pomislivši na onih stotinu dolara što ih je dobio od kartaša.

— Naprijed, pretražite mu džepove! — zapovjedi kartaš.

Korbin strpa račune u džep i ponovo pride bliže. Clint dođe sa strane i htjede posegnuti u Stanove džepove od hlača. Taj se trenutak šerifu učinio pogodnim i navali.

Clint je dobio udarac šakom u sljepoočicu, poletio je prema natrag i udario u kartaša i Korbina.

Stan se naglo okrene i pojuri prema kući. Iz jednog prozora sijevne plameni jezik. Prasak metka glasno odjekne dvorištem. Kartaš i ostali bili su osupnuti.

Stan potrči uza stube.

Kroz prozor je ispaljen i drugi metak. Stana su pratile glasne, div-

lje kletve. Vrata pred njim su se otvorila i pojavila se Veta.

Kad je odjeknula pucnjava iz revolvera, brzo je odskočila natrag. Jedan je metak povukao vruću crtu iznad Stanove ruke, drugi je udario u gredu i odlomio iverak drveta. Odnekud se začuje zveket razbijenog prozorskog stakla.

Vlasnik stanice ponovo zapuca i jarka svjetlost iz cijevi na trenutak obasja prostoriju.

Veta zalupi vratima i gurne zasun. Puška tipa henry prasne ponovo.

— Ispod šanka leži jedna parkerica! — dovikne Kaine.

Stan potrči prostorijom, nekoliko se puta spotakne o nešto i napokon stigne do šanka. Pruživši ruku poda nj, osjeti pod prstima grubi kundak oružja. Izvuče ga.

Ljudi su vani pucali iz revolvera i divlje vikali. Kaine je neprekidno pucao iz puške.

Stan zaobiđe šank i pride svijetloj mrlji jednog prozora.

— Povlače se! — poviče Kaine, repetira pušku i zapuca.

Heston otvori prozor i na mjesječevom svjetlu ugleda pokraj ugla sjenika dvije spodobe. Nacilja i zapuca. Hitac prasne i poleti preko dvorišta. Čak se i u kući čula njegova jeka.

Kad se pred Stanovim licem razišao oblak dima, zablista bljesak iz oružja pokraj sjenika. Metak se zabije u zid iznad prozora. Žbuka se strusi na pod.

Stan zapuca drugi put. Povratni udarac gotovo mu istrgne oružje iz ruke. Nakon nekoliko trenutaka položi obje cijevi puške na prozorsku dasku i pričekava. Hladni je noćni vje-

tar polagano rastjerivao dim naokolo. Kaine je pucao s drugog prozora.

Pokraj sjenika nije više bilo nikoga.

Stan malo odstupi kako bi ostao neprimijećen izvana. Tada dvorištem odjeknu udarci.

— Razbijaju staju — zasikta Kaine kroza zube. — Dovraga, šerife, neće nam ostaviti ni jednog konja ovdje. Tada ćemo se naći u klopi. Zatvorit će dolinu.

— Trebam metke za pušku.

— Donijet ću ih — javi se Veta.

Čuo je tihi zveket čaša koje su lupkale jedna o drugu i njezine korake.

Lupa udaraca sjekirom postade sve glasnija. Onda se začuše Vetini koraci. Stan zamijeti sjaj njezinih očiju i osjeti njezin vrući dah na svome licu koje je gorjelo.

— Ne smiješ van — izusti Veta. — Čudo je što si još živ.

— Da, to je istina — promrmlja Stan. — Ali što će biti s konjima? Tko zna hoće li uskoro uopće netko doći ovamo i hoće li ga oni propustiti?

Stan gurne ženu u stranu, priđe vratima i otvori ih. Otvori obje cijevi puške, izvuče iz njih ispaljene čahure i baci ih. Nakon što je napunio oružje gurne kutiju s preostalim mecima u džep hlaća, i preko ramena reče:

— Moj revolver leži negdje u dvorištu.

— Daj mu revolver — obrati se Kaine Veti.

— Očito želiš da on iziđe?

— Šerif mora sâm znati što da čini, Veta. Daj mu što je htio.

Još su odjekivali udarci sjekire.

Stan pokuša u mraku nešto razaznati. Ali ni jedan od lopova nije se pokazao.

Buka u staji naglo prestade. Konji zarzaše.

— Sada — prošaputa Kaine.

Stan iziđe. Pod njegovim koracima zaškripe zgažene daske.

— Revolver, Stane! — vikne Veta za njim.

On se okrene i ugleda je kako izlazi iz kuće. Veta pruži desnicu s revolverom, a ljevicom posegne za njegovom rukom.

— Ali to nema nikakva smisla.

Naglo se trgnuvši, Stan je se oslobodi i brzo prijeđe verandu. Kolt što joj ga je uzeo iz ruke gurne za prazni opasač. Onda skoči jednim skokom niza stube.

— Dođi, Hestone! — poviče hrpavi glas.

— Tã pustite ga!

Stan zastane i klekne. Osjećao je kundak puške na licu i ramenu. Odjednom nejasno razazna pokraj ugla sjenika neke spodobe i zapuca. Kad su odskočile natrag, postane mu jasno da nikoga nije pogodio.

I Kaineova se puška ponovo ispraznila. Pokraj sjenika pojave se opet sjene, zapucaju iz koltova i skoče natrag.

Stan još jednom zapuca iz puške, baci se na zemlju i izvuče revolver.

— Natrag, Stane! — poviče Veta.

Konji rzahu iza staje. A zatim odjekne iznad zgrade njihov topot.

Stan pretrči dvorište, zaustavi se pokraj ugla sjenika i nasloni o grubo drvo. Vidio je jahače kako jure dolinom i pucao za njima sve dok nije ispraznio bubnjeve koltova. Dim baruta pekao mu je usne.

Topot se gubio u daljini.

— Stane? — bojažljivo zapita Veta.
Kad se okrenuo, ugleda je usred dvorišta. Vratila se do nje i reče:

— Već je ionako dosta ljubomoran.

— Rod sada ima drugih briga u glavi. Dođi u kuću. Oni neće daleko odjahati.

— Moram najprije znati jesu li svi konje odveli sa sobom. Pričekaj, Veta.

— A zašto bi jednoga ostavili ovdje, Stane?

Heston se okrene i prođe između staje i sjenika. Došavši iza ugla, zamijeti u zidu staje veliku rupu. Posvuda naokolo ležahu slupane daske. Na zemlji, pokraj rupe, ugleda dvije sjekire.

— Stane? — bojažljivo poviče žena iza njega.

— Odmah dolazim. Ovdje nema nikoga.

Progura se kroz rupu i, tražeći, ogleda se naokolo. Lopovi nisu ostavili ni jednog konja. Potom izađe i krene prema kući.

Veta je još stajala na pjeskovitom tlu, obasjana mjesečinom.

— Sve su konje povelili sa sobom, zar ne?

— Da.

Veta se okrene. Jedno uz drugo priđu kući i popnu se stubama na verandu.

— Evo — reče Kaine pruživši Stanu punu čašu. — Popijte, šerife.

Stan posegne za čašom i kroz tamu ih oboje pogleda.

— Sada možemo opet zapaliti svjetlo — reče Veta.

— Ne znam — promrmlja Kaine. — Možda je još netko od njih u blizini.

— Oni sada negdje smišljaju novi plan — odgovori Stan i iskapi čašu.

Viski mu je žario grlo poput vatre. Pogledavši Vetu, sjeti se jela što mu ga je obećala prije nekoliko sati.

— Zašto me tako gledaš? — zapita Veta.

— Samo sam se zamislio — odgovori Stan. — Ti lopovi imaju sada u džepovima šest stotina Hopenovih dolara i račune za još tri tisuće šest stotina dolara.

— Račune za farmere? — promuklo zapita Kaine.

— Da.

Vlasnik stanice klimne.

— A imaju i vašu zvijezdu, šerife. Jasno je što s njome namjeravaju!

— Jedan će se od njih predstavljati kao šerif — tiho će Veta. — Novi pomoćni šerif u Coveu, zastupnik okružnog šerifa. Smiješno!

— Što je u tome smiješno? — ljutito promrmlja Kaine. — Ti đavoli uopće ne znaju kako bi se inače domogli novca. Kako im je samo to palo na um?

— Bila je to kartaševa zamisao — objasni Stan. — Cijelo mi je vrijeme netko bio za petama. Sada napokon znam što su ta dvojica htjela od mene.

Veta priđe šanku.

— Ali kartaš je htio i tvoj život, Stane — reče.

— Hoćete li slijediti te lopove? — zapita Kaine.

— Jasno.

— Ali ako su se negdje zadržali, vidjet će vas.

— Da, ali samo tako dugo dok je još mjesečina. I zato ću malo pričekati.

Žena priđe Stanu. U ruci je držala čašu.

— Nadaймо se da se neće vratiti ovamo — zabrinuto će Kaine.

— Ne vjerujem — odgovori Heston. — Oni će progoniti mene. Vama neće više naškoditi, Kaine.

XII

Flint Carter se zaustavi ispred tri skitnice i pogleda ih.

Korbin izvuče račune iz unutrašnjeg džepa i pogleda priznanice pričvršćene na njih.

— Znam gdje je drvenjara Dana Barna — reče Zane. — A on će nam ispričati kako ćemo doći do sljedeće farme. Nešto jednostavnije i ne može postojati. Zaista ne znam čega se bojiš, Flinte.

— Toga da bi ti mogao strpati u džep sav taj novac i jednostavno nestati.

Korbin se podrugljivo nasmije i pogleda prijatelje.

— Zar se možda i vi toga bojite?

— Glupost — promrmlja Clint. — Uvijek smo bili složni, dijelili smo i posljednju trunčicu duhana. Je li tako, Lou?

— Baš tako odlučno klimne kuka-sta nosa.

— Ali sada je riječ o velikoj hrpi novca — uporno će Carter.

— Moji prijatelji ostaju pokraj tebe, Flinte. Oni bi se isto tako morali bojati. Čuo si da imaju povjerenja u mene.

— Bolje da jašemo svi zajedno i negdje u blizini pričekamo.

— A ako nas netko zamijeti? — zapita Clint. — Možda nas neka od tih budala prepozna i nanjuši prijevaru?

— Ima pravo — zasikta Korbin. — Osim toga, ne podnosim da je netko tako nepovjerljiv.

— Ti to ni u kojem slučaju ne možeš učiniti. Farmeri bi te mogli poznavati. Možda je čak neki od njih s tobom kartao i odmah bi se sjetio!

— Baš tako — suglasi se Lou i klimne. — A mi smo bili samo u trgovačkoj stanici. Tamo ne dolazi ni jedan farmer. A i u gradu nas se zasigurno nitko ne može sjetiti. Bili smo tamo samo jednom, i to u malojoj krčmi na kraju gradića gdje je jeftino.

— Možda i farmeri tamo zalaze.

— Isključeno — odlučno reče Lou. — A i tamo smo bili samo jednom, zar ne, Zane?

Korbin klimne.

— Odjahat ću do Barna, a vi čekajte na zapadu. Tako daleko da vas nitko ne može vidjeti. Svaki put kad naplatim novac, srest ćemo se. Ti neprekidno pričaš o hrpi novca. Ali koliko ću uopće uspjeti izmasti iz njih, to se još ne zna. Flinte. Hajde, daj mi zvijezdu da bih mogao krenuti.

— Još ćemo čekati.

— Što? — osupnuto zapita Clint i stisne oči u uske proreze.

— Čekat ćemo Hestona. On će zasigurno uskoro doći. Napokon sve smo mu oduzeli. I njegova konja — reče Carter i podrugljivo pogleda Hestonova konja koji je stajao pokraj njegova. — On je gutač vatre. Taj nam neće dati mira sve dok u njemu postoji iskra života.

— Do vraga! Već sam i zaboravio šerifa — pruži Korbin ruku i vršcima prstiju pokaže znak kartašu. — Hajde, izvadite već jednom zvijezdu!

Carter kao da je na trenutak oklijevao. Onda posegne u džep i pruži ruku i vršcima prstiju pokaže znak kartašu. — Hajde, izvadi već jednom zvijezdu!

Carter kao da je na trenutak oklijevao. Onda posegne u džep i pruži Korbinu šerifsku zvijezdu Stana Hestona.

Korbin ju je podrugljivo promatrao prije no što ju je stavio na otrcani kaput.

— Gotovo i ne mogu vjerovati — tiho reče Lou. — Još samo nekoliko dana i imat ćemo hrpu novca.

— Pod pretpostavkom da farmeri mogu platiti — stiša Carter njegovu radost, jer kao da nije bio odviše uvjeren u mogućnost plaćanja naseljenika.

— Glupostil — ljutito promrmlja Korbin. — Jasno da će farmeri pokušati sve moguće trikove prije nego što izvade novac. Što se mene tiče, namjerili su se na pogrešnu adresu. Međutim, vi morate biti dovoljno daleko da im ne bi pale na um neke glupe misli.

Clint izvuče iz držača na bisagama pušku, repetira je i zaobiđe grmlje. Iza grmlja ugleda u dolini drveće i žbunje bez lišća. Vjetar donese odnekud zavijanje vukova.

Clint se okrene i vrati ostalima.

— Ne može se više mnogo toga razaznati — reče. — A kad mjesec sasvim nestane, preglednost će biti još manja.

— On će doći ovamo — objasni Carter. — Važno je jedino da nas ne iznenadi. A to ćemo uspjeti zar ne?

Odjednom konj iznenada zarže. Ljudi se stresu i netremice zagledaju u neprobojnu tamu. Mjesec je

već bio zašao. Dolinu je prekrilo mrak poput crnog pokrivača.

— To je sigurno on — reče momak kukasta nosa i repetira pušku. — Kad bismo barem znali odakle dolazi.

— Ne luduj! — promrmlja kartaš. — moramo samo čekati i ostati hladnokrvni. To je najvažnije, Lou. Ili se možda bojiš?

— Bojim? Kako ti to pada na um! Samo...

— Što je, Lou?

— Ne on je prilično spretn momak.

— Sad je vrijeme da dokažemo suprotno. Naprijed, rasporedimo se. Lou, tamo pokraj grmlja — pokaže kartaš ulijevo.

Lou promrmlja nešto nerazumljivo i ode lijevo. Pogrebljen, potrč prema grmlju. Nakon nekoliko metara zastane i ogleda se preko ramena. Od ostalih nikoga nije vidio. Iza njega stajahu konji poput velikih sjena. Pogleda grmlje, ali ne krene dalje.

— Gdje se kriješ, Zane? — zapita nakon nekog vremena.

— Ovdje sam, Lou — začuje glas s desne strane. — Ako vidiš da se pred tobom nešto miče, pucaj bez upozorenja. Jasno?

— Da, Zane.

Lou ponovo pogleda grmlje. Priđe mu korak bliže i pokuša nešto razaznati u mraku. Ali ništa nije vidio.

U tom trenutku nešto glasno zapuca. Bljesak iz oružja na trenutak jarkim svjetlom osvijetli grmlje. Ali osim praska njegova vlastita oružja ništa više nije čuo. Konji uplašeno zaržu.

Ostali se razdvojiše u tami i počеше vikati. Korbinov grubi glas napokon nadjača one druge.

— Je li tamo?

— Vjerujem! — poviče Lou i ponovo napuni oružje. Potrči prema grmlju i zapuca.

— Ne smije nam pobjeći! — zaurlo kartaš i zapuca u grmlje.

Slijedećega trenutka svi su dospjeli do grmlja i pucali u nj.

— Prestanite! — zapovjedi Korbin.

Naglo okrene pušku i skoči u grmlje u kojem je pucketalo. Udarao je kundakom granje koje se savijalo i ponovo podizalo.

Pucketanje granja poprati nekoliko pucnjeva i zatim rzanje konja uz udaranje kopita. Odjednom, oslobođene uzda, životinje se razbježaše.

Kriknuvši, Lou se baci u stranu i otkotrlja.

— Tamo! — poviče kartaš i pokaze u mrak gdje se moglo razaznati neko nejasno kretanje.

Puške se isprazne uz tutnjavu. Tek sada nije bilo moguće zaustaviti životinje.

Kartaš se baci za uzdama svog konja, koje su se vukle po zemlji, te ih čvrsto zgrabi. Konj je nemirno rzao i udarao kopitima.

Netko je još pucao.

Korbin poviče:

— Ulovite konje! Naprijed, stići ćemo ga, on nema sedla.

Kartaš zamijeti kako njegovu kenju dršću slabine. Umjesto da ga smiri, počeo tući preplašenu životinju i vikati na nju.

U taj trenutak pokraj njega potrči Lou, loveći konja koji je pobjegao.

— Svatko neka ulovi samo jednog konja! — poviče Carter. — Više nam ne treba!

Nitko ne obrati pažnju na njegove riječi. On potrči sa svojim uplašanim konjem natrag, podigne sedlo i baci ga životinji na leđa.

Teško dišući, Korbin mu priđe s jednim konjem i reče:

— Ovo je Kaineov konj, čovječe. Najradije bih ga zatukao!

— Smiri se! Možeš li ga još čuti?

Napeto su osluškivali i na trenutak čuli konjski topot.

Tada Lou opsuje:

— Prokleta životinjo, stani napokon!

Korbin podigne sedlo.

— Pridrži mi konja! — zapovjedi kad se konj odmaknuo u stranu.

Lou se pojavi s jednim konjem i poviče:

— Ova me je mrcina htjela zgaziti. To mi se još nikada nije dogodilo.

— Krenimo već jednom! — ljutito zapovjedi kartaš, pritegne kolan i uzjaše.

— Nećemo ga više stići — odgovori Lou.

— Prestani već jednom! On nema sedla! Naprijed, do vraga, mičite se već jednom! — Kartaš malo pričekao. — Možda nema ni puške. Ustrijelit ćemo ga prije nego što shvati što mu se događa. Hoće li to još dugo trajati, Zane?

Sada je i Korbin pričvrstio sedlo i skočio na konja.

— Kako ti je palo na um da on nema puške? Znaš i sam da mi njegove nemamo. Zacijelo je bila u staji gdje se nalazilo i njegovo sedlo.

— On ipak nije mogao imati pušku uza se. Samo bi mu smetala kad se došuljao ovamo. S obzirom na

konje morale su mu obje ruke biti slobodne. Ne, zasigurno nema puške. Naprijed!

Kartaš podbode životinju. Konj izmučeno zarže i pojuri naprijed.

— Ti ćeš, Lou, doći s Clintom za nama! — poviče Zane i isto tako potjera konja i pojuri za Carterom.

Jedan uz drugoga jurili su kroz tamu. Tutnjava kopita nadglasavala je svaki drugi šum.

Nakon nekog vremena kartaš naglo pritegne uzde i poviče:

— Stani!

Korbin zaustavi konja i pogleda kartaša koji je zastao nekoliko koraka iza njega.

— Čini mi se da jaše prema sjeveru — reče.

— Ja čujem posvuda topot kopita.

— Tome su krivi tvoji prijatelji koji su za nama. No netko jaše prema sjeveru.

— Ali Kaineova stanica nije na sjeveru odavde.

— To znam i sam — reče Carter i ogleda se.

Topot kopita brzo se približavao. Onda oba jahača iskrсну iz mraka i zaustave se.

— Imao si pravo — odjednom promrmlja Korbin. — On jaše prema sjeveru. Što bi to trebalo da znači, do vraga?

— Bez sedla? — upita Lou i odmahne glavom. — To zaista ne razumijem.

— Bliže mu je do planina nego do stanice — objasni Clint. — Pokušat će nas se osloboditi u planinama. To je moguće zar ne?

Carter klimne.

— Naprijed!

XIII

Konj se zatrči u klanac. Heston mu je već prije prepustio da sam pronađe put. Topot kopita glasno se odbijao o stijene čudnih oblika i višestruko odjekivao. Ponekad su ispod kopita izbijale iskre, ali su se gasile već u letu.

Put je vodio uzbrdicom. Vijugao je oko mnogobrojnih izbočina stijena. Tu i tamo okliznulo se kamenje i praskavo otkotrljalo u klanac. Pjenom prekriveni konj napokon se zaustavi na nekoj visoravni.

Heston podigne glavu, osluškujući. S usječenog puta zapuše noćni vjetar, donoseći iz daljine neodređene šumove. Ponekad su se čuli poput topota konjskih kopita.

Stan potapša konja po vratu i ponovo ga potjera.

— Naprijed, uspjjet ćemo.

Konj zabaci glavu uvis i nevoljko zarže. Ali ipak krene. Na kraju visoravni put ponovo zađe među granitne stijene.

Stan već odavno nije znao kojim ga smjerom nosi konj. Ali trenutačno to i nije bilo važno. U svakom slučaju, postigao je ono najvažnije: udaljio ih je od stanice.

Sat poslije toga zaustavi konja na planinskom grebenu. Horizont bijaše pepeljastosivo obojen. Bilo je studeno.

— o —

Na istoku se dizalo jutarnje svitlo.

Carter zaustavi konja i pogleda ostale koji su se za njim penjali usječenim putem. Zastali su.

— Ali to je ipak besmisleno — promrmlja Korbin.

— Da. Ne znamo je li odjahao ovamo.

— Smatram svu tu potjeru uzaludnom — reče Lou. — Kad bi htio izvesti nešto protiv nas, morao bi najprije otići u Waco po pojačanje, ili barem u Cove. A do tada ćemo biti preko svih brda. Što ti kažeš na to, Zane?

Korbin pogleda oba svoja ortaka prije nego što mu se pogled zaustavi na Carterovu od nesanice izmučenom licu. Onda klimne.

Carter nabora čelo.

— Stići će u Cove prije nego što naplatimo novac od posljednjeg farmara. Ali, koliko ga ja poznam pokušat će da to učini sam. Častoljubiv je.

— Pa neka dođe! — zareži Korbin. — Hoćemo li se napokon vratiti, Flint?

— Da.

Kartaš okrene konja i vrati se na usjeđeni put kojim su upravo stigli.

Ostali ga slijediše.

— Svemu je kriv tvoj prokleti strah, Lou — ljutito reče Korbin — Samo je bacio kamen u grmlje. A sigurno je pri tome bio sasvim blizu.

— Zar si rekao: strah? — glasno se Lou nasmije. — I to mi je neka glupost!

— Da, obuzeo te strah — uporno nastavi Korbin. — Bijedan strah. Možeš se mirno smijati, ali baš je tako. — Zane se obrati Clintu. — Što ti kažeš na to?

— Tako je — suglasi se čovjek sa šeširom velika oboda koji mu je gotovo napola prekrivao lice.

— Ludi ste! — poviče Lou.

— Prestanite se svađati — uplete se kartaš.

— Ali i ti misliš da je tome kriv samo njegov prokleti strah, zar ne? — zapita Korbin.

— Jasno — odgovori Carter. — Ali ta nas spoznaja neće odvesti ni koraka dalje. Sada su još važne jedino gole činjenice.

— Potpuno ste ludī — promrmlja Lou.

— o —

Stan je neko vrijeme trčao kako bi odagnao hladnoću iz tijela. To mu je pomoglo. Krv mu je opet brže kolala žilama. A umora je jedva još osjećao. Ali ga je zato jače mučila glad.

Jutarnje sivilo već se zavlačilo u klanac. Padina je prelazila u brdovito područje i skretala u luku udesno.

Krševite stijene sa strana postajahu plosnatiye. Put je opet skrenuo s jednog obronka u dolinu.

Stan ugleda puteljak koji je vodio do neke male drvenjare od borovih debala. Iz njezinog se uskog dimnjaka vio sivi oblak dima. Iza drvenjare je tekao potok, slijevajući se u dolinu.

Promatrajući stisnutih očiju drvenjaru, Stan položi ruku na držak revolvera i pogleda duž potoka. Desno pokraj drvenjare ugleda jarak u obliku luka koji se protezao s obje strane, a bio je udaljen od korita potoka otprilike za dužinu konja.

Na donjem se kraju nalazilo nešto što je smatrao alatom. Zamijetivši sito, bio je uvjeren da je to prebivalište nekog tragača za zlatom. Pritegne uzde, ispusti držak revolvera i skrene konja nizbrdicom.

Nije daleko odmakao kad su se škripeći, otvorila vrata drvenjare. Na njima se pojavi čovjek zgrčena

stasa, u otrcanoj odjeći, a na licu obraslom bradom slobodne su bile samo oči. Čovjekovo je čelo bilo skriveno šeširom koji je nekad bio crn ali ga je prašina lužne soli učinila sivim. U ruci je držao pušku, a otvor cijevi bio je uperen u šerifa.

Šerif polako ispruži raširene prste u stranu.

— Progonili su me i slučajno sam nabasao ovamo — objasni osjećajući kako pred sobom nema baš gostoljubivog čovjeka.

— Progonili? — promuklo zapita čovjek.

— Da. Nekoliko mi je bandita za petama. — Stan pogleda blistave svjetlosive oči. — Ime mi je Stan Heston. Dolazim iz Covea.

Otvor cijevi se malo spusti.

— Heston?

— Poznate me? — brzo zapita Stan.

— Nisam sasvim siguran — mrzovoljno odgovori bradonja. — Što tražite ovdje, Hestone?

— Već sam vam rekao da sam sasvim slučajno naišao na vašu drvenjaru.

— Da, jasno — reče čovjek i odmakne se malo u stranu te nasloni na zid drvenjare. — Niste tražili mene?

— Kako vam to pada na um? — osupnuto zapita Stan. — Zar bi vas morao tražiti?

Bradonja okrene pušku i spusti kundak u pijesak. Onda se osloni o otvor cijevi.

— No, nikad se ne zna!

— Ne, ne tražim vas. Ali možda bih mogao dobiti nešto za jelo? Jasno, platit ću vam.

Čovjek se i ne pomakne s mjesta.

Stan spusti ruke i povuče konja dalje.

Kad je Stan stigao do bradonje on je još nepomično stajao na istom mjestu.

— Platit ću vam hranu — ponovi. — Baš sam se sada sjetio, ni Kai-neu nisam još platio.

— Što ste rekli?

— Bio sam u planinskoj stanici. Tada se sve odigralo tako brzo da se nisam ni sjetio platiti. Ali tamo je još moja puška i moje sedlo.

— A zašto su vas progonili? — zapita bradonja stisnutih očiju.

— Zbog novca.

— Oh, tako.

Stan baci pogled u drvenjaru. Ali je bilo pretamno da bi išta mogao razaznati. Onda se ponovo okrene čovjeku koji je mogao biti u dobi od pedeset godina, iako su njegove oči odavale da je mlađi. Čovjek se odjednom uznemiri i pogleda svoje naborane ruke.

— Tražite li zlato? — zapita Stan.

— Da — reče čovjek, pokaže pokraj Hestona i reče: — Namjera-vam skrenuti tok potoka. Tamo gdje zavija. Možda je tamo nataloženo zlato.

— Je li uopće netko ovdje našao zlato? — zapita šerif.

— Navodno je u Brady Creek dospjelo nešto iz planina — žustro odgovori bradonja.

— Da, to sam čuo. Mislim, je li ovdje ikada pronađeno zlato?

— Oh, nije, ako ste to mislili. Ali ja ću ga naći, jer ovdje ima zlata.

— I to je moguće...

Stan ponovo pogleda čovjeka u oči i ovaj mu se odjednom učini nekako poznat. Usprkos tome bio je siguran da to bradato lice nikada nije vidio.

— Zašto ste se tako zagledali u mene? — razdraženo zapita tragač za zlatom.

— Čega se zapravo bojite? — brzo će Stan. — Je li moguće da smo se već jednom srela?

— Ipak tražite mene, zar ne?

— Zar vas traže?

Stan učini korak naprijed kako bi mogao bolje vidjeti čovjeka.

Bradonja čvrsto stisne usne, a njegova usta nestanu u gustoj bradi.

— Ja vas poznam!

Stan ispusti uzde i uđe u drvenjaru.

Straga, pokraj stražnjeg zida, ugledao je malu željeznu peć što je isijavala toplinu. Stan joj priđe. Lonac napunjen vodom na peći tiho je grgotao.

Stan začuje da ga bradonja slijedi. Onda u maloj prostoriji odjekne kvrcaj. Stan se naglo okrene. Čovjek je stajao ispred otvorenih vrata prislomivši pušku o bok.

— Znam da tražite mene, Hestone — grubo reče čovjek. — Već mi je mjesecima čudno što okružni šerif nije našao pomoćnog šerifa. A to ste postali vi.

Bradonjino je lice bilo sasvim u sjeni, tako da se nije moglo razaznati čak ni svjetlucanje njegovih očiju.

— Mogu li kod vas smjestiti konja? — zapita Stan.

— Ne pokušavajte nikakve trikove, Hestone. Uvijek sam bio spreman na to da bi netko mogao doći i pronaći me. Iako sam se nadao da još neko vrijeme neće. Možda tu ipak ima zlata! Tada bih mogao sve srediti. Ali sada...

Stan ugleda slabo njihanje otvora cijevi. Pokuša shvatiti ove nejasne

riječi. Pogled mu postane oštiji i ponovo se usmjeri u čovjekove oči.

— Monk! — poviče.

— Znao sam da nitko ne može iščeknuti, a da ga netko ne potraži. A šerif iz Wocoa oduvijek je bio lud za vama. Želio je imati vas. I sada vas je, nakon toga što sam ja iščeznuo, ipak dobio.

Zavlada šutnja.

Nakon nekog vremena Stan reče:

— Da, točno, Monk. Jasno da ga je vaš nestanak zanimao. Ali ja sam to gotovo zaboravio. Bilo mi je jedino važno da donesem novac.

Monk se malo nagne naprijed.

— Zar ste zbog toga na putu?

— Da. Prokleta stvar. Uostalom, u Coveu se govori da ste naplatili sedam stotina dolara.

Bradonja klimne.

— Točno. Ali morao sam donijeti u Waco više od dvije tisuće dolara. Još mi je nedostajala prilična hrpa. I to tako velika da nisam htio odjahati natrag.

Stan je još promatrao čovjeka. Onda pride stolu načinjenom od neobrađenih dasaka i sjedne. Puška je još bila uperena u njega.

— Dali su mi na znanje neka uopće ne dolazim natrag bez novaca — nastavi Monk. — Ali to nije ono zbog čega sam se zavukao ovamo.

— Nego?

— Nisam više mogao prestati razmišljati o farmerima, Hestone. Jedva su imali ono najpotrebnije za život, a zima je bila pred vratima. Ljeto je bilo vrlo suho. Jedva su nešto požnjeli.

— Znam.

— Mislio sam da će farmere otjerati odavde. I onda zasigurno ne bi znali kamo će.

Naslonivši se laktovima o stol, Stan se ogleda naokolo. Zamijeti nakrivljeni ormar pokraj kojega je na zidu visio komadić ogledala. Nasuprot ormaru bio ležaj od krzna, a u kutu, pokraj prozora, stolica bez naslona s velikom zdjelom.

Iz susjedne dograđene staje dopre dahtanje konja.

— Nanjušio je blizinu vašega konja — reče Stan. — I što je bilo dalje? Znači, skupili ste samo nekoliko stotina dolara?

— Već sam spomenuo kako sam vjerovao da će farmere otjerati odavde. Ali Hopena bi ostavili na miru. On je mogao i nabaviti novac. Sreo sam nekoliko ljudi koji su u potoku našli zlatna zrnca. Krenuli su u grad i rekli da će tražiti zlato. Tada mi je nešto palo na um.

Stan malo pričekava. Pošto je Peter Monk šutio, zapita:

— Što vam je palo na um?

— Da odjašem ovamo i da kartam s tim ljudima, Hestone.

— Što?

— Ta imao sam novaca. Prije sam umio vrlo dobro kartati. Nadao sam se da ću nekoliko stotina dolara moći pretvoriti u više od dvije tisuće. I prije mi je to polazilo za rukom. I odjahao sam ovamo.

Stan ustane. Odjednom je osjetio kako mu je vruće.

— Ali popustio sam — nastavi Monk. — A i postao sam stariji. Za nekoliko su mi sati oduzeli sav novac. Tada je jedan od njih smatrao da bi morali otići u grad s novcem. Nisu ovdje našli nikakvo zlato. Jedan je od njih bio dobar čovjek, Hestone. Čak mi je poklonio svoj pribor za vađenje zlata.

— Odložite već jednom pušku — reče Stan i ponovo sjedne.

Monk priđe malo bliže stolu.

— Još sam se nadao da ću naći nekoliko zrnaca — reče. — Pa makar za sedam stotina dolara.

Stan ponovo ustane. Puška se prevrne. On joj priđe i podigne je.

— Ipak nemate živaca da pucate u mene, Monk — objasni Stan. — Bojim se da u Wacou nitko neće imati razumijevanja za vaš postupak. Pogotovu ne šerif, poznate ga.

Stan prijeđe preko praga, zaobiđe drvenjaru i otvori uska vrata staje. Unutra je stajao smeđi konj i promatrao ga.

Došavši ponovo do drvenjare, ugleda Monka kako stoji pred vratima, ali bez puške.

— Staja je premala za dva konja — reče Monk. — Slušajte, Hestone. Neću ići s vama u Cove. Za nekoliko ću dana isušiti potok na zavojul!

Stan prođe pokraj čovjeka. Ušavši u drvenjaru, zamijeti pušku na stolu.

— Imate li što za jelo? — zapita. — A onda ću vam ispričati svoju priču. I ona je prilično čudna.

Monk se prihvatio pripremanja jela.

— Ovo je bilo odlično! — pohvalio ga je poslije Stan. — U vama je izgubljen i odličan kuhar, Monk.

Bradonja, sjedajući za stol, promrmlja nešto nerazumljivo.

— Vas su napali, a ja sam zakartao novac.

— Hoćete li mi pomoći uništiti bandu? Odjahat ćemo do stanice jer trebam sedlo i pušku. Tada ćemo potražiti one momke. Ako uspijemo uloviti bandu, morat će oni u Wacou priznati kako je to bilo moguće samo zahvaljujući vašoj pomoći.

Monk odmahne glavom.

— Poznam ljude, Hestone.

Stan ustane i poče koračati gore-dolje drvenjarom. Kroz prozor zamijeti potok i mali zavoj iza iskopane brazde.

— Morat će nam vjerovati — reče. — I sami znate da ovdje nema zlata.

— Nije istina! — uzbuđeno poviče čovjek i skoči.

— Prije vas pokušali su i drugi, Monk. Ipak ne bi tek tako otišli odavde.

— Valja skrenuti potok.

— To samo umišljate, jer hoćete da tamo bude zlata.

— Ali u potoku je nađeno zlatol

— Jeste li ga vidjeli?

— Nisam.

— Možda je sve to samo prijevara — reče Stan. — Odjahat ćemo zajedno do stanice. — Priđe stolu, uzme pušku i nastavi. — I pouzlažite se u mene da ću vam pomoći, Monk. Znam kako se osjeća čovjek kad stoji između različitih interesa kao između dviju vatri.

XIV

Dan Barn je stajao ispred svoje drvenjare naslonivši ruke o pušku, iscrpljen od posla. Bio je to pogrbljen čovjek u dobi od pedeset pet godina. Promatrao je Zanea Korbina koji je stajao pokraj svog konja i potezao krajeve kaputa nadolje. Šerifska zvijezda tek sada je dolazila od pravog izražaja.

Na vratima, iza farmera, pojavi se četrdeset petogodišnja žena. Za ruku je držala malu djevojčicu. Nekada zelena ženina haljina, postala je od mnogog pranja siva. Sme-

đa kosa okruživala je usko, nevoljom i odricanjem obilježeno lice.

Korbinom pogled klizne sa žene na dijete čija je svijetla kosa blistala na suncu.

— Tko je to? — zapita djevojčica.

— Budi tiho, Ria! — reče žena.

Korbin priđe farmeru.

— Vi me ne poznajete? — grubo zapita.

— Ne — reče Dan Barn i namršti se.

— Nadaймо se barem da znate što hoću! — podrugljivo se Korbin nasmiješi. — Moje je ime Stan Heston — doda uozbiljivši se.

Zane Korbin posegne u džep i pokaže račune.

— Dvije stotine, Barne. Dug, kamati i porez.

— Nemamo novaca — odgovori farmer.

Podrugljivo se smiješeći, Korbin ga odgurne u stranu i posegne za ženinom rukom. Ali se ona oslobodi i ustukne zajedno s djetetom.

— Idi u svoju sobu, Ria — izusti drhtavim glasom.

Djevojčica otrči u kuću.

Korbin se tiho nasmije, odgurne ženu u stranu i uđe u prostranu drvenjaru. Na prozorima su visili od pranja istanjeni zastori. Usprkos čistoći, iz svakog je kuta virila bijeda.

Farmer i njegova žena uđu.

— Nemamo novaca — ponovi farmer zaustavivši se pokraj vrata. — Uspjeli smo uštedjeti stotinu dolara. To smo već rekli čovjeku koji je jesenas bio ovdje. Ali to vama nije dosta.

Korbin spremi račune u džep. Teškim koracima priđe škrinji u

kutu. Zbaci s nje bijeli pokrivač na pod i podigne poklopac.

— Što vam pada na um? — ljuti-to zapita farmer.

Korbin se naglo okrene.

Farmer je uperio pušku u njega. Na čelu mu se pojavila okomita bora.

— Naprijed, dajte novac! — izdere se Korbin.

Farm- pogleda ženu. Ona priđe umornim koracima ormaru, otvori ga i izvadi limenku. Korbin se strelovitom brzinom nađe pokraj nje i istrgne joj limenku iz ruku.

Otvori je i izvadi sav novac što se nalazio u njoj. Potom baci praznu limenku na pod i priđe stolu.

— Stotinu dolara — reče izbrojivši novac. — Gdje je drugo? — poviče i šakom udari po stolu.

— To je sve — objasni žena.

— Nemojte samo pomisliti da sam naivan! Gdje je druga limenka?

Žena s mukom proguta slinu i dobaci mužu pogled kojim je zahtijevala pomoć. Barn se odjednom škriputavo nakašlje. Korbin odstupi jedan korak. Pogleda ženu i zamijeti na njezinu licu kako se uplašila.

— Zar je bolestan? — zapita.

Ona kao da ga nije čula.

Čovjek je, šištajući, hvatao zrak. Napokon se smiri.

Nekoliko je trenutaka vladala tišina. Odjednom žena reče:

— Dajte nam potvrdu na stotinu dolara i onda nestanite!

— Ne mogu, — reče Korbin pažljivo promatrajući farmerovo bolesljivo lice. — Na računu piše dvije stotine dolara. A njih hoću imati!

Naglo priđe ormaru i izbaci sve što je našao unutra.

— Na to nemate nikakvo pravo — škriputavo protisne farmer kroza zube. — Pa makar ste i deset puta šerif!

— Što? — zasikta Korbin naglo se okrenuvši. — Najprije ste uzeli novac od banke, a sada ga nećete vratiti. Gdje ste ga sakrili?

— Ali već ga imate! — poviče žena.

Farmer se natraške povuče do zida. Korbin ga zgrabi, privuče k sebi i gurne ga o drvenu stijenu tako snažno da je ona zapucketala.

— Dajte novac!

Kipteći od bijesa, Korbin zgrabi stol i prevrne ga. Čizmom odgurne pušku što je ležala na podu. Ona se otkotrlja. Onda se okrene ženi.

Ona se objema rukama primi za vrat i otetura natraške.

— Ne diraj je — izgovori gotovo hropćući Barn iza njega. — Inače nećeš ni čuti pucnja.

Korbin se naglo okrene, ugleda u farmerovoj ruci revolver i skoči u stranu. Zahvati kolt i trgne ga iz opasača. Ljevica mu je samo kliznula preko obarača.

Pucanj gromko odjekne u prostoriji kao da će se sva drvenjara raspršiti. Farmer samo krikne, oružje mu ispadne iz ruke i on se sruši.

Kad se Korbin okrenuo, žena ga je promatrala razrogačenih očiju. Kao da se skamenila od užasa.

Odjednom odjekne dječji plač. Ali žena kao da ga nije ni čula.

— Ubojico! — iznenada procijedi kroza zube. — Bijedna ubojico!

— Bila je to nužna obrana.

Korbin joj priđe i htjede posegnuti za njom. Ona se odmakne sve do kuta.

— Ubojico!

Korbin se opet podrugljivo nasmi-
ješio. Brzo je savladao strah što mu
ga je utjerao u kosti nepredviđeni
farmerov otpor.

Posegnuo je za ženom i, divlje se
smijući, privukao je k sebi. Žena se
izvukla iz njegovih ruku i potrčala
kroz prostoriju. No Korbin se prije
nje našao na vratima stražnje sofe.
Gurnuo je desnu nogu tako da se
ona spotakla i pala na pod.

— Ustani! — izdere se.

Ona se okrene na leđa i užasnuto
ga pogleda.

— Hajde, ustaj već jednom! —

Korbin je zgrabi za poderanu ha-
ljinu i netremice se zagleda u njezi-
na bijela ramena. Odjednom su se
njezine ruke našle pred njegovim
licem i on osjeti kako su mu se nje-
zini nokti zarili u kožu. Uplašivši
se, ispusti je i pritisne ruku na
obraz.

— Prokleta mačka! — zasikta,
okrene se i htjede jurnuti za njom.

Ali ona je već stigla do prevrnu-
tog stola, bacila se na koljena i
domogla se revolvera što je ležao
pokraj ruke njezina mrtvog muža.

Korbin ostade kao prikovan.

Žena je objema rukama zgrabila
revolver i uperila ga u njega.

— Mama! — poviče dijete.

— Nećeš se usuditi — nesigurno
reče Korbin i pruži ruke naprijed.
— Ja sam šerif. Nećeš se usuditi.

Učini korak. Ali ugledavši hladnu
odlučnost u njezinim očima, ponovo
zastane.

Palcem desnice žena otkoči oruž-
je.

— Pusti ga da padne!

Korbin učini slijedeći korak.

Blijedo ženino lice kao da se ska-
menilo.

Korbin začu pucanj, ugleda pla-
men iz cijevi revolvera i osjeti ne-
što vruće u prsima.

— Ja...

Glas mu se prekine. Pred očima
su mu se vrtjeli vatreni krugovi.
Udarca, kad se srušio na pod, više
nije osjetio.

Žena raširi drhtave prste i kolt
padne na pod. Niz njezino blijedo
lice poteku suze. Nije zamijetila
kako prolazi vrijeme.

Odjednom zaškripe vrata. Djevoj-
čica gurne plavokosu glavu u pro-
storiju. Žena priđe djetetu i odnese
ga natrag u malu sobu. Tamo pos-
jedne djevojčicu na krevet i nježno
joj pomiluje plavu kosu. Nije znala
kako da joj objasni strahotu što se
dogodila.

— Mama, haljina ti je razderana
— reče djevojčica. — Gdje je tata?
Je li on pucao?

— On je ... morao je naglo otpu-
ovati.

Žena osjeti kako joj niz obraze
teku suze. Nije mogla pogledati dje-
tetu u oči.

— Zašto nije i nas poveo sa so-
bom? — htjela je znati djevojčica.

— Nije više bilo vremena — reče
žena, ustane i okrene se. — Ali mi
ćemo otići za njim, Ria. Uskoro.
Sada leži i pokušaj malo spavati.

Žena obriše nadlanicom suze s
obraza. Netremice se zagleda kroz
prozor. Odjednom je obuzme uža-
san strah da bi sada mogao netko
doći. Ali vani nije bilo ni žive duše.

— Tamo leži onaj neznanač.

Žena se ponovo okrene.

— Moraš zaboraviti tog čovjeka,
Ria — reče gotovo je zaklinjući.

— Ali ja sam ga vidjela.

— On spava, dijete moje. Kad se
probudi, odjahat će dalje. Nećemo

više pričati o njemu. Jednostavno ćemo zaboraviti da je bio ovdje. Ako netko bude pitao za njega, reći ćemo da ga nikada nismo vidjele. On hoće tako.

Velike djetetove oči govorile su ženi kako nije shvatila ni riječi.

— Čeka li nas tata u gradu?

— Da, ali sada spavaj. Čuješ li me, lezi, dijete moje.

Djevojčica se zavuče pod pokrivač i poslušno zatvori oči.

Žena brzo istrči iz kuće. Niz lice su joj još tekle suze. Bila je okupana znojem, a tako je jako drhtala da su joj zubi cvokotali. Netremice se zagledala u Korbina ne shvaćajući kako ga je mogla ustrijeliti.

Onda prođe pokraj njega, ugleda svog muža pokraj vrata i ponovo zastane. Ležao je tako da je mogla vidjeti njegovo iskrivljeno lice, staklenaste mrtve oči.

— Jao! — promrmlja. — Zašto nije vjerovao da imamo samo stotinu dolara.

Vlastiti joj se glas učini stran i šupalj.

Potom izađe i obuhvati pogledom prostranu dolinu. Njome je ovladala samo jedna misao: mora otići odavde!

A onda se sjeti da bi mogao netko doći. Odjednom potrči kao da joj je netko za petama i nestane u staji.

— o —

Flint Carter pogleda prema suncu.

— Već je odavno morao biti ovdje — promrmlja Lou. — Išli smo zaobilaznim putem, a usprkos tome čekamo ovdje već dulje od pola sata. Tako dugo to ipak ne može trajati.

Carter pogleda brežuljak na istoku. Iza njega je sigurno ležala farma.

— Jasno da može potrajati malo dulje nego što smo mi pretpostavljali — reče Clint. — On će doći.

— Zasigurno će doći — suglasi se Lou. — Ali zaista se mogao malo požuriti.

Carter odvede konja do grmlja i tu ga priveže.

— Zbog dvije stotine dolara zacijelo se ne moraš zabrinjavati, Lou — reče Clint. — Osim toga, moraš znati da bi on došao i kad bi naplatio tisuću dolara. Napokon, on ti je prijatelj.

— Jasno.

— Onda je sve u redu — promrmlja Clint.

— Slušajući te kako govoriš, čini mi se da ne moraš uvjeravati Loua u Zaneovu vjernost, nego sebe, Clinte — uplete se, podrugljivo se smiješeći, Carter.

— Besmislice!

— Zaista? Pričekat ćemo još pola sata, a onda ćemo odjahati do farme.

— Ne razumijem te — promrmlja Lou, gurne šešir preko očiju i počese zatiljak. — Napokon, namjeravamo još mnogo više naplatiti.

— Još pola sata! — oštro će kartаш. — Odnijet će ga đavo ako misli da može bez nas isprazniti farmerima džepove i sam nestati s novcem. To vam obećajem!

XV

Stan Heston i Peter Monk stigoše gotovo do farme. I tada ugledaše

ženu koja je izašla iz drvenjare i preplašeno zastala.

— To je Lana Barn — objasni Monk. — Deset je godina mlađa od svog muža, koji je uz to i bolestan, strahovito kašlje i ponekad pljuje krv. Prošloga je ljeta jadnik strahovito mnogo radio. Odlučio je da iz ove proklete prerije izvuče dobru žetvu.

Stan zamijeti kako se žena naglo okrenula i otrčala natrag u kuću.

— Što je to s njom? — zapita Monk provlačeći prste kroz gustu bradu.

— Ni oni nisu imali novaca? — zapita Stan.

— Prikupili su stotinu dolara, ali je na mojoj priznanici pisalo dvije stotine — reče Monk i slegne ramenima. — Ne vjerujem da su imali više.

Nekoliko minuta poslije toga žena se ponovo pojavi pred drvenjarom. Gledajući prema njima, odmakne kosu sa čela. Njezino je blijedo lice djelovalo poput zida svježeg obojenog vapnom. Bila je odjevena u zelenu ispranu haljinu koju je sada rukom izravnavala.

Oba jahača stignu u dvorište i odjašu do zdenca iznad kojega je bio postavljen čekrk i tu zaustave konje.

— Dobar dan, gospodo — pozdravi Monk i skine s glave šešir, koji je neko vrijeme okretao među prstima, a onda ga ponovo stavi na dugu kosu. — Sjećate li me se? Ja sam Peter Monk, pomoćnik šerifa. Ovo je Stan Heston, također pomoćni šerif.

Stan pogleda plitka rančerska kola pokraj kuće. Svježi tragovi kotača govorili su mu da ova kola ne

stoje dugo ovdje. Ali nije o tome razmišljao.

Žena kao da postade još bljeđa. Ode natraške u kuću i promuklo reče:

— Što hoćete?

Monk, ponovo skinuvši šešir, krene za njom. Stan ga je slijedio. Ogledao se oko sebe u prostranoj prostoriji.

— Vaša kćerka nije u kući? — zapita Monk.

— Spava.

U ženinu je glasu bilo odbojnosti.

— Oh, tako.

— Što hoćete? — ponovo zapita žena.

Stan prođe pokraj nje i sjedne za stol. Tada zamijeti crnu torbu i kožni kovčeg na podu iza stola.

— Namjeravate otputovati?

Ona se uplašeno okrene.

— Vi ste pomoćni šerif Heston?

— Da.

— Na žalost, ne može vam pokazati svoju zvijezdu, gospodo — objasni Monk. — Napali su ga banditi i oduzeli su mu zvijezdu i račune banke. Trebalo je da ih naplati. Jesu li ti lopovi bili ovdje?

— Ovdje?

Ženin je pogled lutao s jednog muškarca na drugog. Monk klimne.

— Da, ovdje kod vas — ponovi on.

— Ovdje nije bilo ni žive duše — brzo odgovori žena.

— Gdje je vaš muž?

— Moj muž?

— Da.

— Otišao je u Cove. Da, otišao je na poštu da uplati novac.

Peter Monk se nasmiješi ženi.

— Dobili ste, dakle, novaca?

Žena ga uplašeno pogleda. Kao da je o nečem razmišljala.

— Da, jasno — reče nakon nekog vremena. — Pisali smo našim rođacima na istoku.

— I sada namjeravate otputovati? — ponovo Stan pogleda ženu.

— Kako?

— Kovčeg i torba su očito već spakirani.

— To je moj muž namjeravao ponijeti sa sobom.

Stan pogleda ženino pepeljasto lice, ali se ona već brzo okrenula u stranu.

— Hoćete li još nešto? — zapita ona.

— Dakle, ovdje nije nitko bio? — ponovo će Stan.

— Nije.

Stan ustane.

— Onda ih moramo tražiti dalje na zapadu, gospodo — reče. — Kada se vraća vaš muž?

— Mislim, sutra — reče žena i pogleda preko ramena. — Zašto vas to zanima?

— Moram vidjeti priznanicu koju će donijeti iz grada.

— Da, jasno. Sutra će se zacijelo vratiti, šerife. Kažete da ste u potrazi za banditima?

— To mi je dužnost, gospodo — objasni Monk.

— Promijenili ste se odonda — reče žena.

— Znam — rastreseno Monk klimne.

Ponovo nabije šešir na glavu i izađe na dvorište.

Stan bači još jedan pogled na kovčeg prije nego što je krenuo za bradonjom. Pokraj zdenca pritegne uzde konju i skoči na njega.

— Ljeto će zasigurno biti dobro — dovikne Monk ženi. — Nakon oštrem slijedi dobro ljeto!

Žena je stajala tako daleko iza vrata da se njezino lice jedva moglo razaznati.

Stan okrene konja i odjaše prema zapadu. Po topotu za sobom čuo je da ga Monk slijedi.

— Nekoliko će farmera zasigurno uspjeti — reče bradonja. — A zbog toga će ih akcionari mrziti.

— Zašto bi akcionari mrzili farmere? — zapita Stan.

Monk ga gotovo sažalno pogleda.

— Zato što se svaka farma prodaje s velikom dobiti za banku. A farmeri su dobili samo robu. Hestone. Robu što su je Jenkiji nakupovali u golemim količinama. Za nju su farmeri potpisali priznanicu na više od tisuću dolara, iako je ta starudija stajala Jenkije najviše stotinu dolara. A možda je neki farmer već i nešto platio. Ako ne bude mogao više plaćati, otjerat će ga odavde. Vjerujte mi, ljetos će ovdje ponaka osoba biti zamijenjena drugom. Banka će prodati takvu farmu zasigurno za još jedanput toliko koliko piše na priznatici. Za gotovinu. Imat će nekoliko rata i dobiti četverostruko od onoga što su Jenkiji nekad uložili.

— O tome uopće još nisam razmišljao — grubo odgovori Heston. — Nisam ni znao da su Jenkiji financirali Teksašku banku.

— Sada znate, Hestone!

Stan zamijeti u očima bradonje mržnju.

— Zar se želite zalagati za nešto što ionako ne možete promijeniti? — zapita. — A i sami ste u priličnoj nevolji.

— Mjesecima sam razmišljao o tome. Inače ne bih prokartao Hopenove dolare. Morao sam pri tome misliti na farmere.

— Dobro... Čudno da banditi još nisu bili ovdje.

Možda su otišli na neku drugu farmu. Napokon, negdje moraju početi. Zemlja je posvuda mrtva i napuštena. Jednog će dana ovdje biti više ljudi poput Hopena. Tada će banka izgubiti svoju moć.

Stan pogleda prema zapadu. Sunce se već prilično duboko spustilo. Jedva dvije milje dalje podizao se plitki brežuljak. Pred njim je stajalo nekoliko zakržljalih stabala, a svuda naokolo je rasla svježja trava.

— Naprijed! — poviče Stan. — Zna li kako je daleko do slijedeće farme.

— Za tri sata smo ondje. Stići ćemo prije nego što se počne spuštati mrak.

Stan potjera konja u brži kas.

— Hajde, Lizo, šerifu se žuri! — povikne Monk svome konju, pa jašući pokraj Stana, odjednom reče: — Vjerojatno ne bih nikada našao u potoku zlato. Toliko ga sam želio da sam povjerovao u nj. Sreća što ste me našli.

— Zašto?

— Zato što sam jednom morao s nekim o tome razgovarati, Hestone. O bijedi farmera, o banci i o svemu što je s time povezano. Napokon, nisam mogao uvijek nanovo pričati sam sa sobom.

Monk ponovo potjera konja kako bi mogao jahati pokraj Stana.

Golo drveće i grmlje ostade za njima. Sve su se više približavali plitkom brežuljku na zapadu.

—o—

Teško dišući, Lou stigne do podnožja brežuljka.

— Šerif — promuklo istisne kroza zube.

— Heston? — zapita Carter namrštivši čelo.

Clint pogleda prema vrhu brežuljka odakle je Lou upravo došao.

— Da, Flinte. A nije sam. Pokraj njega jaše neki bradonja. Sigurno je Heston bio kod Kainea, jer ima sedlo.

— Jesu li još daleko?

— Jedva milju.

Carter ljutito opsuje i pogleda prema jugu.

— Moram to pogledati — poviče Clint i htjede otrčati.

— Okani se toga! — zapovjedi kartaš. — Ako ga je Lou vidio, onda je tako. Dobro je što smo ipak dulje čekali. Odakle dolaze?

— Od tamo odakle bi zapravo morao doći Zane. Čudno, Flinte. Nešto ne valja.

— Možda su iznenadili Zanea kod Barna? — reče Clint. — Ali tada bismo morali čuti pucnjavu.

— Ne, ako se pucalo u drvenjari — upozori ga Carter. — Dobro, sada ćemo ih pogledati. Ali budite oprezni. Oni nas ne smiju zamijetiti.

Kartaš skine crni šešir i baci ga na grm pokraj kojeg su stajali. Onda, duboko se sagnuvši, potrči. Zatim se spusti na tlo i otpuže posljednjih nekoliko metara.

Clint i Lou Stone ostaviše isto tako šešire pokraj grma i stadoše slijediti Cartera.

— Do vraga — promrmlja Clint proguravši se do kartaša. — Zaista dolaze s farme, svaka je zabuna isključena.

— Ima li opet one svoje račune kod sebe? — zareži Lou. — Ali kako je mogao biti tako brz? — I odakle dolazi onaj drugi?

— Sasvim svedjedno. U svakom slučaju, sada ima pomoć — ljutito će kartaš. — Zaista nas je lijepo nasamario. Očito, odjahao je u planine, negdje se krio i propustio nas. Onda je otišao po svoje sedlo i sasvim mirno čekao na farmi Po tome vidite kako je opasan.

— Nikada nismo sumnjali da predstavlja opasnost — odgovori Clint. — Je li tako, Lou?

— Ni trenutka, Flinte! U to možeš biti siguran!

— Ako odemo po naše puške, možemo ih obojicu ustrijeliti i prije nego što nas ugledaju. Idi po puške, Lou! Ali požuri!

Lou se, mrmljajući, povuče natraške.

Clint i Carter nastave promatrati obojicu jahača.

— Mislio sam da je Zane prilično spretan — reče kartaš. — No, ova-ko će nam Heston donijeti novac. I moramo ga dijeliti samo na tri dijela.

Okrene glavu i stisnutih očiju pogleda Clintu.

— Zane je bio nesretan! — protisne Clint kroza zube. — Jedan čovjek sam protiv gutača vatre nema nikakve mogućnosti.

— Besmislica! Umrijet će od metka baš kao i svaki drugi. U to ćeš se moći odmah uvjeriti. Čak neće ni čuti pucanj.

—o—

Stan naglom kretnjom zaustavi konja, posegne rukom prema Monku i isto tako zaustavi njegova smeđeg konja.

Bradonja uplašeno podigne pogled.

— Čini mi se da se tamo nešto pomaklo — reče Stan i pokaže gore prema brežuljku. — Nisam mogao točno vidjeti, ali nešto je bilo.

Sada i Monk pogleda prema brežuljku od kojega su bili udaljeni nekoliko stotina metara.

— Jahat ćemo dalje prema sjeveru — odluči Stan Heston. — I to brže, Monk. Tako nas neće lako pogoditi ako bi netko pucao u nas.

Bradonja klimne. Okrenuše konje i pojuriše naprijed. Grmlje je letjelo pokraj njih. Stan nije ispuštao vrh brežuljka iz vida. Odjednom ugleda nekoliko spodoba kako se uzdižu pred suncem što se spuštalo.

— Brže! — poviče i još jače potjera konja.

Konji zarzahu.

Odmah zatim poče pucnjava.

Do ušiju im je dopiralo fijukanje metaka. Uplašeni konji postadoše još brži. Stan je morao zadržavati svoga konja kako bi Monkov mogao držati korak s njime.

I već zagrmi slijedeća pucnjava.

Stan zamijeti kako je s nekoga stabla otkinuta tanka kora i bačena uvis. I već je projurio ovuda. Osvrnuo se i još je vidio kako su spodobe nestale iza brežuljka.

— Otišli su po konje! — poviče. — Okrenimo se! Na farmi se možemo bolje braniti protiv njih.

Okrene konja u desno i odjuri natrag prema istoku.

Monk ga je slijedio, ali je glasnim povicima neprekidno morao bodriti svoga konja. Napokon su ponovo jahali jedan pokraj drugoga.

Tek nakon nekoliko minuta ugledaše trojicu jahača koji su iskršli na brežuljku nešto sjevernije.

— Tamo jedan nedostaje! — poviče Monk. — Mislim da su četvori-ca?

— Ni ja to ne razumijem.

— Možda to uopće nisu oni?

— Jasno da jesu. Kad su se malo-prije pojavili, htjeli su nam prepri-ječiti put.

Stan se osvrne i ugleda jahače kako dolaze s brežuljka. Ali je uda-ljenost sada bila prilično velika.

Stigavši do podnožja brežuljka, banditi ponovo zapucaše.

Monk je očajnički pokušavao po-žuriti svoga konja.

— Mome konju to neće uspjetil — poviče. — U planinama se jedva i kretao!

— Morate pritegnuti uzdel

— Nikada nisam bio posebno do-bar jahač, Hestone. Bila mi je dra-ža poštanska kočija. U njoj čovjek nikada nije sam, a i sigurniji je.

Monk ponovo podvikne svom ko-nju. Iza njih opet odjekne pucnja-va. Ali čuli su samo udaljen zviž-duk metaka.

Monk je uvukao glavu među ra-mena. Proklinjao je svoga konja i vikao: — Neću uspjeti, Hestone!

— Morate uspjeti, Monk! Samo pripazite na put!

Stan se osvrne. Još su bili u pred-nosti. Grmlje je poput sjena letjelo pokraj njih. Onda ugledaju farmer-sku kuću.

Monkov je konj malaksao. Brado-nja je sve glasnije kleo. Stan je bio ispred njega, pa je zastao. Rzajući, njegov se konj propne.

— Naprijed, Monk! — poviče Stan. Izvadivši pušku iz navlake na bisagama, zapuca. Ali je udaljenost bila prevelika i nije se ni trudio da cilja.

Monkov se konj uplaši i uzjegni. Bradonja se tako razljutio da ga je udarao mamuzama sve dok nije nevoljko krenuo.

Stan nije više pucao da ne bi po-novo uplašio životinju. Jahao je sada iza Monka, a pušku je opet gurnuo u navlaku.

Udaljenost do farmerske kuće smanjivala se vrlo polagano. Stan zamijeti kako smeđem konju već teče pjena niz gubicu.

— Nećemo uspjetil — poviče Monk. — Odjašite sami, Hestone! Vaš je konj mnogo bolji!

— Prestanite s tim besmislicama, čovče! Naprijed! Ne ogledavajte se! Pokušat ću jednog od njih met-kom skinuti iz sedla. Tada će mož-da ostali odustati!

Stan zaustavi konja.

Monk odjaše dalje. Kopita sme-đeg konja podizahu male oblačiće pijeska.

Stan malo okrene konja i poseg-ne za puškom.

Trojica bandita zapucaju na nje-ga, ali ga ni jedan ne pogodi. Tada Stan nacilja i zapuca. Metak je pro-mašio. Brzo repetira vinčesterku i ponovo zapuca. Do njegovih ušiju dopre piskutavo rzanje. Jedan od progoniteljevih konja propeo se i srušio.

Jahač je proletio kroz zrak i uda-rio u pijesak. Druga dvojica zauzda-ju konje.

Stan naglo okrene konja, gurne pušku u navlaku na sedlu i odjuri.

Samo nekoliko trenutaka poslije toga prozuji metak desno od njega i načini brazdu u pijesku. Ugledavši bradonju kako se ogledava, poviče:

— Dalje, Monk! Samo brzo!

Stan se ponovo osvrne. Bandit koji je sletio s konja uspravio se i šepajući prilazio jednome od dvojice jahača. Stanu se učini da bi to mogao biti Lou, ali nije bio siguran. Čovjek posegne za rukom svojega ortaka i popne se na konja iza njega.

Stan se ponovo okrene. Monk je bio ispred njega. Nakon samo nekoliko metara ponovo ga stigne.

Sada su bili bliže farmerskoj kući.

— Gotovo smo uspjeli! — poviče Stan.

— A konj? — ljutito zapita bradonja.

— Nisam ciljao u konja. Ali možemo biti sretni što sam uopće pogodio. Ili biste željeli zagristi travu, Monk?

— To bi mi ipak bilo draže nego da me u Wacou objese!

Stan ga pogleda, ali sada nije mogao razmišljati o njegovim riječima. Okrene se i ugleda jahače, ali udaljenost je postala znatno veća.

— Malo polaganije! — dobaci Monku. — Sada ne smijemo više ništa riskirati.

Bradonjin konj i sam uspori kad ga gospodar nije više tjerao.

Stan ponovo pogleda preko ramena, te ustanovi da i konji progonitelja trče polaganije.

Monk reče također se osvrnuvši:

— Kao da su izgubili volju, Hestone.

— Zacijelo žele samo vidjeti što će se dogoditi.

Stigoše na farmu i zamijetiše kako je grupica bandita zaostala daleko na zapadu, pokraj skupine grmlja. Treći je čovjek sišao s dvo-

struko opterećenog konja. i odšep-sao za žbunje.

Monk siđe s iscrpljenog konja.

— Gospodo! — poviče.

Stan je još sjedio u sedlu. Izvukao je pušku iz navlake i gledao prema mjestu gdje su se prije nalazila plitka rančerska kola. Sada više nisu bila ovdje.

— Gospodo? — ponovo poviče bradonja pustivši svoga konja.

Stan opet pogleda prema progoniteljima i zamijeti kako su svi sjahali.

— Ovo je čudno — promrmlja Monk. — Gospodo?

Stan sjaše i reče:

— Udaljite vašega konja od zdenca, ako nećete da uquine.

Monk pritrči svom konju i primi ga za uzde. Onda stisnutih očiju pogleda vrata drvenjare.

— Što kažete na to, Hestone?

— A što bih rekao? Ona u svakom slučaju nije više ovdje.

— Što?

— Ta vidite i sami. Kola su iščezla. Prema tome, onaj kovčeg što je stajao pokraj vrata ipak je bio njezin. Moramo povesti konje s nama u kuću.

Stan povuče konja do vrata, podigne balvan i baci ga u stranu.

— Jasno, balvan! — poviče Monk.

— Može se staviti samo izvana, zar ne?

Stan se morao nasmiješiti. Htio je otvoriti vrata, ali nisu popustila.

— Pridržite malo moga konja, Monk — reče. — Ili ne, tamo je otvoren jedan prozorski kapak.

Pričekao je dok Monk nije došao do njega i uzeo od njega uzde konja. Onda je pritrčao malom prozoru na

lijevoj strani i pritisnuo okvir. Ali ni on nije popustio.

Tada Stan laktom razbije okno, uvuče ruku i iznutra podigne zasun. Otvori prozorska krila, skoči preko prozorske daske i ugleda pred sobom malu prostoriju. Pokraj stražnjeg zida bio je drveni krevet u kojem se još nalazila strunjača. Ispred njega, na podu, zamijeti zgužvani pokrivač.

Stan prođe kroz otvorena vrata u susjednu prostoriju. Kovčeg i torbe su nestali, kako je i pretpostavljao. Poklopac velike škrinje bio je podignut. Ni ormar nije bio zatvoren, zjapio je prazan.

Stan priđe vratima i prodrma kvaku. Ali velika željezna brava nije popustila.

— Trenutak, Monk! — poviče. — Moram najprije potražiti neko prikladno oruđe. Nećemo načiniti veću štetu nego što je potrebno. Inače bismo imali posla s Teksaškom bankom. Sva ova starudija pripada sada njoj.

Stan povede konja u drvenjaru, a Monk ga je slijedio. Potom Heston zaključa vrata i podupre ih balvanom koji je donio unutra.

— Smijemo li zapravo povesti konje sa sobom unutra? — nesigurno zapita bradonja.

— Činimo ono što je za nas prije ko potrebno.

Stan priđe prozoru i ustanovi da banditi još stoje pokraj grmlja. Onda su povelili jednog konja i nestali za žbunjem.

— Oni se više neće vratiti na farmu.

— Kako vam to pada na um? — esupnuto zapita Monk.

— To je barem očito, Monk. Da vam kažem što pretpostavljam? Vid-

jeli su nas kako dolazimo i Dan Baru se sakrio. Iako vas zbog brade nisu prepoznali, nešto su nanjušili. A onda nam je žena ispričala da je njezin muž otišao u Cove platiti dug.

— Čemu sve to?

— Kako bismo odjahali. Napokon, i uspjelo je, zar ne? — reče Stan i sjedne za stol.

— Ne znam, Hestone. Ovo su ipak bili poštene ljudi. I pristojni. A takvi se ne susreću prečesto.

— Ali to nije važno. Ili vi sebe ne smatrate poštenim čovjekom?

Monk se naglo okrene i mračno se zagleda u Stana.

— Eto vidite — reče on. — U Wacou će o tome misliti drugačije. I u Coveu. To je tako.

— Ne razumijem.

— A tako je jednostavno. Žena nije govorila istinu. Odmah sam osjetio.

Monk je koračao drvenjarom gore-dolje. Oba su konja njuškala zidove i kao da su nešto tražila.

Stan ustane i ode u kuhinju koja se nalazila iza sobička. Ali i tu su sve police bile prazne. Vрати se.

— Sada bi ipak mogli piti? — zapita Monk.

— Da. Uzmite pušku. Donijet ću čabar unutra.

Bradonja klimne, ode s puškom do prozora, puščanom cijevi odgurne zastore u stranu i otvori ga.

Stan je u međuvremenu odmahnuo balvan s vrata, gurnuo ga u stranu i pogledao prema zdencu gdje je stajao čabar.

— Prilično opasno — promrmlja bradonja. — Možda bi bilo bolje da to ja učinim.

— Besmislica. Vi morate jedino pucati, ako bi se u grmlju nešto pomaklo.

Stan istrči, stigne do bunara i zastane pokraj njegova zida.

Uto u grmlju nešto zabliješti. Odjekne pucanj, a metak udari o zid zdenca. Prašina udari o Hestonov kaput i pogodi mu lice.

Monk je pucao kroz prozor.

Stan posegne za čabrom, zgrabi ga i naglo se okrene. Ponovo začuje pucnjavu. Jedan metak udari o kamen i, zviždučući, skrene prema nebu. Stan je već stigao do vrata i skočio u kuću.

Monk se naglo okrene, dođe do vrata i zalupi ih. Jedan se metak psičući zarine u drvo. Tada ponovo zavlada tišina.

Oba su konja nemirno drhtala i kopitima udarala o drveni pod.

Stan razdvoji životinje i stavi čabar pred smeđeg konja kojemu je bilo nužnije da ugasi žeđ.

Monk osigura vrata balvanom i ponovo ode k prozoru.

— Nikoga nisam pogodio — promuklo reče. — Više ne izlaze pred grmlje. Kako to da su samo trojica, Hestone?

Stan, čvrsto držeći oba konja za ograde, pogleda preko ramena i odgovori:

— Nemam pojma.

— Nešto ne valja — promrmlja bradonja.

— Možda poslije pronađemo mogućnost da zapitamo jednoga od njih o tome — reče Stan i odgurne smeđeg konja natrag. — Tako, sada ti je dosta, Liza. — Konj pokušava ponovo prići čabru. — Ne možemo donijeti više vode.

Silom odgurne konja u stranu i ostatak vode prepusti svome konju.

Monk prisloni pušku na pod.

— Ne, oni neće doći — uvjereno reče. — Pričekat će dok se ne smrači. A to neće dugo trajati. I što ćemo učiniti onda? Mogu nam prići sa svih strana. U drvenjari ima više soba, zar ne?

— Ova i još tri.

Monk piskutavo opsuje i ponovo pogleda van.

— Zašto ne možemo na sve strane paziti.

— Povući ćemo se u staju čim se smrači — objasni Stan.

Monk se okrene:

— U staju? — zapita, a njegovo lice obasja smiješak. — To je dobra zamisao, Hestone. Oni će nas tražiti u kući, a mi ćemo ih čekati u staji. Da, vrlo dobro!

— Možda bismo čak mogli pokušati pobjeći u mraku.

Monk mu priđe bliže.

— Kažete li to zbog mene i mogjeg konja?

— Kažem to zato što bi možda bilo bolje.

— A jasno vam je što će u Wacou govoriti o vama? Ako se tamo pojavite bez novaca i računa, bit će s vama svršeno, baš kao i sa mnom.

— Ne, Monk. Neću se vratiti tek nakon nekoliko mjeseci. Čak imam za sve vjerodostojno objašnjenje.

Stan prođe između oba konja i zastane. Nasmiješi se Monku i zamijeti kako je njegova smiješka nestalo.

— Ako vi to smatrate vjerodostojnim objašnjenjem? Znam da ste vi čovjek za koga kažu da može sve urediti.

— Onda ljudi moraju shvatiti da sam i ja samo čovjek, Monk.

Bradonja pogleda preko ramena van. Pride još bliže Stanu.

— Ali vi nećete više posjetiti nijednog farmera? — zapita. — Imam li pravo?

— Ne želim imati bilo kakve veze s nesrećom u koju su farmeri uletjeli poput slijepaca, Monk. To je istina. Farmeri su točno znali u što se upuštaju. Tu ne može biti ni govora o prijevartu.

— Bila je to prijevara. Nagovorili su ih lažnim obećanjima.

— Obećanja — prezirno će Stan. — Vi možete kupiti što hoćete. Uvijek će vas pokušavati nagovoriti nekim obećanjima, Napokon, to zna i svako dijete, Monk.

— Farmeri su ovdje bili stranci. Kad su se upustili u to, ni jedan od njih nije poznavao zemlju iza Red Rivera.

Stanov konj zadašće i odgurne prazni čabar. Čabar se uz glasni štopot otkotrlja preko poda i zaustavi pokraj zida.

— Ni njemu još nije dosta — reče Monk. — Da pokušam još jednom?

— Ne. Bilo bi besmisleno. Idem pogledati ima li nešto za jelo. Napokon, Barnovi nisu mogli baš sve ponijeti sa sobom. Gladan sam poput stepskog vuka.

XVI

Tama je prekrila zemlju poput golemog pokrivača. Stan odvede oba konja u staju. Ispod kopita zašusti slama. Držeći uzde lijevom rukom, desnom je oprezno pipao

ispred sebe. Odjednom mu prsti dotaknuše neki stup.

— Ovdje ću zavezati konje — reče.

— Da — javi se bradonja i zaključa vrata što su škripala.

Stan je zavezao uzde za stup i pipajući krenuo dalje. Kad je zastao, začuje šum posvuda razastrte slame, šum što su ga izazivali Monkovi koraci. Šum odjednom zamre.

— Možda su nas promatrali — reče bradonja.

— Nemoguće.

— Uopće ne znamo jesu li nam se već približili.

— Već se zaista smračilo.

Stan polagano krene dalje i stigne do drvenog zida. Osjetivši lagani propuh na licu, zamijeti prorez između dasaka. Pokuša nešto razaznati u mraku. Ali ništa nije vidio.

Monk opsuje; naletio je na neku zapreku. Odmah zatim odjekne zvecket lanca.

— Ovdje ima svega! — razljuti se.

— Ako nastavite takvom galamom, zasigurno nećemo čuti kad će oni stići.

Stan opet pokuša nešto razaznati kroz prorez. Ali to je bilo nemoguće.

— Hestone — iznenada reče bradonja.

— Što je opet?

Stan se okrene. Monk ga je već nervirao.

— Ovdje nešto leži! Pa ovo kao da je čovjek. Tu leži neki čovjek, Hestone!

Stan je zakoračio onamo odakle je dopirao bradonjin glas.

— Gdje ste? — zapita zastavši i tražeći ispruži ruke.

— Ovdje — dopre Monkov glas ispred njega. — Ovdje zaista leži neki čovjek, Hestone.

Stan učini nekoliko koraka sve dok se nije spotaknuo o bradonju. Čuo je kako mu zubi cvokoću i zapitao samoga sebe je li Monk tek u osami u brdima postao takav. Onda klekne u slamu što je šuštalala i ispruži ruke. Kad su mu prsti prešli preko ukočena lica, i sam se stresao.

— Je li tako? — zapita Monk.

— Da — reče Stan i oslušne.

Izvana se ništa nije čulo. Stan posegne u džep hlaća i izvadi šibicu te je upali. Šištajući bljesne mali plamen i rastjera tamu. U velikoj staji zaplešu sjene. Konji plašljivo zadršću.

Stan pogleda ukočeno lice mrtvaca djelomično prekriveno slamom.

— Je li to Barn? — zapita.

— Da, Hestone. Zaboga, ovdje leži još jedan! Tamo, ispod slame!

Stan pogleda onamo kamo mu je pokazivala ispružena Monkova ruka. Ugleda nagomilanu slamu i par prašnih čizama što su strčale iz nje.

Monkova ruka zadršće.

U tom trenutku plamen dosegne Stanove prste. Ispusti šibicu i strelovitom brzinom stane čizmom na nju da bi je ugasio. Tražeći drugu šibicu, ustane i odgurne bradonju u stranu. Zapaljenom šibicom krene prema dugačkoj hrpi slame i razmakne je nogom. Na treperavom svjetlu ugleda neposlušnu crvenu kosu. I ukočeno lice.

— Tko je to? — prošaputa Monk.

— Zane Korbin — odgovori Stan, prstima ugasi plamen i zagleda se pred sebe u tamu.

— Zato su bila samo trojica — promrmlja bradonja. — Jesu li oni jedan drugoga ustrijelili, Hestone? Zar je to moguće?

Stan se sagne kako bi još jače razmaknuo slamu. Prsti mu kliznu preko mrtvačeva kaputa i naiđu na zvijezdu. Otkopča je i spremi. Potom pretraži džepove. Papir je zašuškao.

— Posvijetli mi! — reče.

Trajalo je neko vrijeme prije nego što je Monk pronašao šibicu. Napokon je pripali i rukom podigne uvis. Ugleda Stanove ruke i izusti:

— Novac!

Prebrojivši novčanice, Stan ih stavi u džep. Pretražio je mrtvaca sve dok nije u ruci imao i račune koje je isto tako stavio u džep.

— Ona ga nije uzela — promrmlja Monk. — Čudno, zar ne?

Stan ugleda kako se plamen gasi. Kad se podigao, bradonjin dah okitne mu lice.

— Da, čudno — suglasí se.

— Ona je dopremila mrtvaca ovamo, a nije uzela novac — čudeći se reče Monk. — Možda mu čak nije ni pretražila džepove. Sada znate da su zaista poštteni ljudi, Hestone.

— Znam jedino da oni nisu ustrijelili jedan drugoga — odgovori Heston.

— Kako znate?

— U tom bi nam slučaju žena ispričala što se dogodilo. I da ga je smatrala šerifom. Osim toga, znala je od nas da on nije bio šerif.

— Vjerujete li?

— Da, vjerujem.

— Ali zašto nam nije ništa rekla? Ta on je bio bandit!

— Nemam pojma. Možda je razmišljala samo o jednom, o bijegu.

Zavlada šutnja. Odjednom Monk prošaputa:

— Što je to bilo?

— Nešto sam čuo! Oni su vani! — reče Stan i izvuče revolver. — Moramo konjima začepiti nozdrve!

Kroz noć odjekne prasak metka. U kući se uz glasni zveket razbije prozorsko okno. Uslijedi pucnjava. Onda neki glas poviče:

— Prestani, do vraga, to sam ja, Flintel!

Stan i Monk držahu nozdrve svojim konjima.

— Pridržite moga konja! — zapovijedi Stan. — Sada moramo nešto poduzeti!

Monk se izvuče ispod vrata svog konja i posegne za glavom Stanova konja. Stan je ispusti. Vani opet prasne metak. Stanov konj, za dje-lić sekunde slobodan, oštro zarže.

— Do vraga, oni su u staji! — poviče vani neki glas.

Monk bijesno opsuje.

— Možete pustiti konje — reče Stan.

Vani na pijesku zaškripe koraci. Ponovo odjekne nekoliko pucnjeva. Meci se zarinuše u drveni zid.

Pipajući, Stan potrči kroz mrak, stigne do nekog stupa i nasloni se na nj.

— Ostani blizu konja! — protisne kroza zube. — Bilo bi bolje da smo odjahali. Noću ne bi našli nikakve tragove.

Izvana je ispaljen cijeli snop metaka na staju. Napokon odjekne kartašev glas:

— Prestanite! Pucajte jedino ako ih možete vidjeti, do vraga!

— Da smo odjahali, ne bismo našli mrtvaca — reče Monk.

Odjednom se uz škripu otvore neka vrata. Stan zamijeti da je vani malo svjetlije nego u staji. Iskrsnu neke sjene u trku. Monkov je revolver začas bio ispražnjen. Pucnjava osvijetli, na nekoliko sekundi, staju jarkim svjetlom. Potom opet nastane mrak kao prije.

Konji nemirno udarahu kopitima o pod. Onda zapuca i Stan. Začuje kako Monkovo oružje ponovo puca i na trenutak ugleda bradonjino lice pod svjetlom bljeska iz revolve-ra.

Iz dvorišta opet odjekne pucnjava. Ugledavši spodobe pod svjetlom vatre iz oružja, Stan je zapucao u njih.

Krik. Jedna od sjena posrne naprijed kao da će pasti u staju. Ostali iščeznuše munjevitom brzinom.

Monk još jednom zapuca u tamu. Potom ponovo zavlada tišina. Čulo se samo uzbuđeno dahtanje konja. Kopitima udarahu o pod, pokušavajući se otrgnuti.

— Lou? — začuje se izvana.

Čovjek se mogao razaznati samo kao crno klupko. Iznenada se pomakne, ispruži uvis i zatetura. Monk zapuca. Čovjek istisne krik i ponovo se sruši.

— Lou? — zapita kartaš.

Crno klupko na tlu nije se više micalo.

— Sada ćemo vas dimom istjerati, Hestone! — zaurla kartaš.

— Možda je Korbin ovdje unutra — reče Stan tako glasno da su ga oni vani morali čuti.

— Korbin? — zapita Carter.

— I novac i računi! — poviče Stan.

— Ne bojte se, sve ćemo to uzeti kad vama postane prevruće —

gromko se kartaš nasmije. — Hajde, obavi to, Clinte. U kući ćeš zasigurno pronaći neku svjetiljku.

Stan priđe Monku, pipajući nađe uzde svoga konja i naglom ga kretanjem oslobodi od stupa.

— Carter je sada sam vani — prošaputa Monku. — Naprijed, moramo odavde. Bilo je to ludo.

— Da nas konj nije izdao...

— Čemu to sada?

Stan primora konja da se okrene i uzjaše ga. Pričeka dok se i bradonja nije našao u sedlu.

— Dobro — promrmlja Monk. — Do vraga, gotovo sam zaboravio ponovo napuniti revolver!

— Jašite ispred mene! — zapovjedi Stan.

Tihim povikom Monk potjera konja. Došavši do vrata izdere se na životinju kako bi je osokolio i podbode je.

Stan ga je slijedio kroz vrata.

Zatreštaše pucnji. Jedan metak zazuji iznad Stanove ruke. Ovaj uzvrat pucnjavom i ponovo podbode konja. Odjednom Monk pred njim krikne. Stan ugleda kako se bradonja ruši iz sedla.

Divlje ržući, smeđi se konj propne i odjuri udesno. Monkova se čizma preokrenula u stremenu tako da je konj vukao čovjeka po zemlji. Povukao ga je preko izbočenog kamena i Monk je udario glavom o kolac. U tom trenutku pukne remen stremena. Monk ostade nepomično ležati.

Stanov konj je već prošao. Smeđi konj koji je još uplašeno rzao, nestane u tami noći.

Stan zauzda konja i uzvrat pucnjavom. Pogleda dolje prema Monku i postade svjestan toga da za nje-

ga više ne može ništa učiniti. Zapucao je u plamenove iz otvora cijevi što su zablistali ispred staje. Odjednom naglo okrene konja, gurne revolver za opasač i izvuče pušku iz navlake. Pojuri natrag pucajući u sjenovite spodobe koje je razabrao na putu. Naglom i spretnom kretanjem ruke ponovo napuni pušku i nastavi pucati.

Jedno se okno na kući rasprsnulo. Stijena staje promakne pokraj Stana i on prekasno zamijeti kako se jedan bandit pokraj stijene bacio na pod.

Meci su zviždali za njim, ali ga ni jedan nije pogodio.

Nakon nekoliko metara ponovo zastane, gurne pušku natrag u navlaku i potegne revolver iz opasača kako bi ga napunio. Zgrade su u tami djelovale poput velikih crnih sanduka, napuštene i mrtve.

Opet odjekne pucnjava. Stan ponovo podbode konja i odjaše prema staji.

Pred njim se opet rasplamsa pucnjava. Meci su zujali tik uz njegovu glavu. Stan zapuca u sjene koje su se kretale, prepozna pod bljeskom plamena iz cijevi Clintina i ispalio metak u njega. Bandit krikne, dotetura do stajске stijene i sruši se na nju. Pucnjava odjednom utihne.

Tamo gdje je Monk ležao nepomično na tlu Stan zaustavi konja i osvrne se.

— Naprijed, Carteru! Budi muškarac i pokušaj! Dovoljno si ljudi otjerao u smrt!

Njegove se riječi slome o stijenu staje. Nakon toga ponovo zavlada tišina. Trenutak zatim Stan razabere topot kopita. On ponovo potjera

konja, projuri pokraj staje, okrene konja i oslušne.

Topot kopita udaljivao se prema jugu.

— Nećeš daleko odjahati — promrmlja Stan. — Nisi ništa zaradio, ni jedan jedini pišljivi dolar. A svuda kamo stigneš morat ćeš se bojati tjeralice koju ćeš zahvaljivati meni.

Stan je znao da će Carter misliti o tome. Odjahao je natrag do Monka i kliznuo iz sedla. Mrtvac je izgledao užasno. Stan osjeti kako ga podilaze trnci. Na trenutak zatvori oči. Odjednom se nečega sjeti. Nije bio jedini koji je znao što je Carter pokušao. I Veta i Rod Kaine su to znali. I zato je kartaš, ako je htio biti siguran, morao ubiti troje ljudi. A dvoje će zasigurno sresti u trgovačkoj stanici.

XVII

Mjesec je zašao. Sve je bilo prekriveno potpunom tamom. Stan zauzvavi konja i stisnutih očiju pogleda stanicu, nejasno razaznajući njezine obrise. Brzo je jahao. Nadao se da Carter još nije bio ovdje. Možda je najprije odjahao prema jugu, prije nego što su mu na um pali Kaine i djevojka.

Stan sjaše, skupi uzde i povede konja dalje. Stigavši do zida staje s velikom rupom, izvuče kolt i pusti uzde da padnu na zemlju. Pipajući prstima, polako se uvuče u staju. U njoj nije bilo ni jednog konja. Tada se sjeti životinja dvojice bandita. Možda će ih još potražiti.

Napokon stigne do prednjih vrata, okrene se i straga ponovo izađe. Potrči duž zida, ugleda dvorište i kuću što je polako postajala sve jasnija.

— Kaine! — poviče. — Ovdje Heston!

Na jednom prozoru kao da se nešto pomaklo.

— Uditel

— Ne, Kaine. Dođite vi van.

— Zašto?

— Ako se bojite, pošaljite Vetu, ona se ne boji!

Čovjek prigušeno opsuje, a trenutačno zatim otvore se kućna vrata.

— Stan, to sam ja! — poviče Veta. — Što je? Zašto ne uđeš u kuću?

— Je li kartaš Carter ovdje?

— Ne, ovdje nema nikoga.

Stan ode po svoga konja i s njime dođe preko dvorišta. Veta se spusti niz stube verande. Ovi je ruke oko njegova vrata i poljubio ga.

— Kako sam sretna što si opet ovdje — reče zračeci od sreće. — Što se dogodilo?

— Mnogo toga — odgovori Stan blago je gurnuvši od sebe. — Živ je još samo kartaš Carter. Je li Lana Barn bila sa svojom kćerkom ovdje?

— Da. Zašto to želiš znati?

U tom trenutku izađe iz kuće Rod Kaine s puškom u ruci.

— Možete li negdje smjestiti moga konja? Kartaš Carter mi je za petama.

— Zar će doći ovamo? — iznenađeno zapita mlada žena.

— Pretpostavljam. Smatra da nas troje previše znamo.

Kaine uzme Stanu uzde iz ruke i odvede konja u staju. Heston ode s

Vetom u kuću. Stanica je bila u mraku.

Stan odjednom osjeti kako su mu od umora udovi teški poput olova. Sjedne za stol i ispruži noge daleko ispred sebe.

— Zašto si pitao za Lanu Barn? — pažljivo ga Veta pogleda, što je razaznao usprkos tami.

— Nije važno.

— Rekla je da su napustili farmu. Njezin je muž već čeka u Coveu.

— Oh?

— Da. Začudo, upregla je u svoja kola dva konja. Kaine je mislio da su Barnovi oduvijek posjedovali samo jednog konja. Ako je njezin muž odjahao u Cove, znači da odjednom imaju tri konja. To je ipak čudno, zar ne?

On je pogleda kroz tamu.

— Tebi se to mora činiti čudno, Veta. Ali ja to bolje znam.

Veta otvori usta, htjela je još nešto reći, ali zamijetivši kako on ne želi više govoriti o tome, njezine se usne zatvore.

Teško dišući, Kaine uđe u kuću.

— Tako, to je obavljeno — reče.

Stanove su misli bile zaokupljene ženom mrtvog doseljenika. Kaine priđe prozoru i pogleda van.

— Ne vjerujem da će on doći ova-mo.

— To ćemo još vidjeti — prekrži Stan ruke na prsima. — Volio bih odspavati nekoliko sati.

— Dođi! — pozove ga Veta.

Stan ustane i krene za njom. Ona ga odvede u mračnu sobu u kojoj su bili samo krevet i posuda za pranje.

— Jesi li još promislilo o onome? — zapita ga.

Stan se, stenjući, spusti na krevet i izuje čizme.

— Što? — zapita.

— Nemoj se pretvarati. Dobro znaš o čemu mislim! O nama dvoma! Sada smo u dobi kad možemo sve dobro shvatiti. Steći ćemo imetak!

— Tako? — upita Stan otkopčavši opasač i pusti ga da padne na pod.

— Pozvao si Kainea van jer si se bojao da ti je Carter mogao ovdje pripremiti klopku. Bojao si se da će Kaine, pod pritiskom, reći da ovdje nema nikoga. Prije nisi postupao tako oprezno.

Stan legne i kroz tamu se nasmiješi ženi.

— Prokleta si lukava — reče. — S tobom bi zaista bilo moguće steći imetak. Ali što kažeš na to da ja ne želim imetak?

— Svaki ga čovjek želi, ako nije lud.

— Kad bih sada imao imetak, dao bih ga za nekoliko sati sna — reče i okrene se k zidu. — Ne ljuti se na mene. Ti si dobra djevojka!

Stan je čuo kako ona ide prema vratima. Ali oči su mu se sklopile prije nego što je napustila malu prostoriju. Toliko je bio umoran.

Odjednom vani prasne hitac. Stan u tren skoči uvis i odmah postade potpuno budan. Kroz mali prozor dopiralo je sada jarko sunčevo svjetlo.

— Stan! — prodorno poviče Veta.

On obuje čizme i posegne za opasačem. Zakopčavajući ga oko pojasa, požuri do vrata, naglo ih otvori i potrči kroz hodnik.

Stigavši u prednju prostoriju ugleda Kainea kako stenjući leži na podu. Kraj njega je klečala Veta.

Očiju razrogačenih od straha gleda-
la je u Stana.

Stan zastane i pogleda Kainea
koji se, teško dišući, okrenuo na
leđa. Zamijeti posvuda na podu
krhotine stakla i na kraju metkom
razbijeni prozor. Onda se sagne nad
čovjeka i ugleda rupu na njegovu
kaputu, otprilike ispod ključne ko-
sti.

— Stajao je pokraj prozora —
bezbojnim glasom objasni Veta. —
Odjednom je prasnuo hitac. Imao si
pravo.

Kaine glasnije zastenje.

— Viski — obrati se Stan Veti. —
Najbolji koji imaš u kući, čuješ li?
Sve će biti dobro, Kaine!

Debele kapi znoja prekrivahu ci-
jelo ranjenikovo čelo. Veta nestane
iza šanka da bi se gotovo odmah
vratila s bocom.

— Zna li tko je pucao? — zapi-
ta Stan.

— Nemam pojma. Netko izvana.
Sigurno se približio sa stražnje strane.
A bili smo tako pažljivi, pokušava-
vali smo da ništa ne ispuštamo iz
vida.

— Pogledat ću. Hoćeš li se snaći
sama s Kaineom?

Veta klimne.

Stan potrči do vrata. Naglo ih
otvorivši, jednom skokom preskoči
prag i trgne kolt iz opasača. Ali ni
najneznatnija kretnja nije odavala
prisutnost nekog čovjeka.

— Carteru! — poviče.

Ništa se ne dogodi.

Stan se oprezno i vrebajući spusti
niza stube. Pretraži sve pogledom
ali ništa sumnjivo nije otkrio. Na
dvorištu stane u stranu, sveudilj
leđima okrenut kući. Tada prasne
pucaj. Metak fijukne pokraj njego-

va ramena i okrzne mu kaput. Stan
se baci na zemlju i otkotrlja po pi-
jesku. Začuo je kako se iza njega
zarinuo metak u zid i jednim se sko-
kom ponovo našao na nogama.

Ugleda spodobu koja je nestala
iza ugla. Pretrčavši dvorište baci
se prema staji. Pogleda natrag pre-
ma kući i ugleda, iza razbijenog
prozora, Vetino blijedo lice poput
svijetle mrlje. Ona odjednom pro-
dorno krikne i rukama sakrije lice.

Stan se naglo okrene. Na uglu sta-
je ugleda kartaša. Zahvaljujući tom
okretu, izbjegne metak. Metak se
zarine iza njega u drvo i baci ive-
rak u pijesak.

Carterovo mržnjom iskrivljeno
lice zablista na sunčevom svjetlu.
Stan se baci na zemlju i pri padu
zapuca. Oružje mu se strese od pov-
ratnog udarca, ali on nastavi pucati
i obori kartaša.

Još ležeći, Stan zamijeti da Car-
ter kleči i pokušava ponovo nacilja-
ti oružjem što ga je još držao u
ruci. Zamijeti kako se kolt podiže
uvis i puca. Revolver se tri puta
trznuo zbog povratnog udarca, a
kartaš se isto toliko puta stresao.
Na trenutak zatetura poput zasječe-
nog drveta na vjetru, a onda se na-
glo sruši. Ležeći na licu, više se
nije pomaknuo.

Stan se polagano podigne i okre-
ne prema kući. Odatle dotrči Veta.
Uhvati ga za ramena.

— Jesi li ranjen?

— Nisam, Veta.

Onda ga pusti i ustukne.

— Sad je tvoj put slobodan, zar
ne?

— Koji put?

— Do farmera, Stane.

— Farmera? — oslušne Stan tu riječ, a onda odmahne glavom. — Ne, Veta, farmeri me više neće vidjeti.

Celo joj se naboralo kao da ga nije shvatila.

— Nećeš odjahati do farmera? Što će na to reći šerif u Wacou?

— Vidjet ćemo što će reći — odgovori Stan. — U svakom slučaju, mogu zamisliti da će ili potražiti novog pomoćnika ili će Teksaška banka morati smisliti nešto novo. Sigurno je jedino da ja neću biti njezina ruka.

— Zašto?

— Ne vidim nikakva razloga da zbog četrdeset dolara na mjesec navlačim na sebe mržnju tih ljudi. To se ne isplati, Veta.

— A što ćeš onda raditi?

— Nešto drugo. Vidjet ćemo.

Kada je, sat poslije toga, odjahao, Veta je, uzdahnuvši, gledala za njim.

— Šteta — reče. — Ali što nije, još može biti.

Stan Heston nestade iza brežuljaka na istoku. Odlučio je da u Couveu i Wacou posebno ne spominje ime Lane Barn, a jedva da će okružni šerif i pitati za nju.

KRAJ

Svijet
jugoslavenska
ženska revija

**IZBOR
NAJBOLJIH
RECEPATA**

**SVIJET
ZA
STOLOM**

Cijena 15 d

Najjeftinija pouzdana kuharska knjiga u nas kod vašeg prodavača novina

SEAN O'KILKAID:

RATNO SIJELO

Pokopali smo oca na padini brda zapadno od logora. Na grob smo položili visoku hrpu kamenja, zbog kojota. Ljudi iz karavane smatrali su da će se majka sad vratiti, ali oni je nisu poznavali tako dugo kao ja. Kad je ona jednom nešto odlučila, onda od toga nije odustajala.

Bila je mlada i zgodna žena, ali i vrlo uporna. Bila je udovica s dvoje djece, a ipak nije razmišljala o povratku. Proživjela je pokolj kod Little Crowa u Minnesoti i znala je što je to nevolja.

— Bude — rekla je kad smo ostali sami — možemo se vratiti, ali tamo nemamo nikoga tko bi se o nama brinuo. Zato mislim na tebe i Jeanie. Ako odemo na zapad ti ćeš biti glava kuće, i morat ćeš teško raditi da bi uspio poput oca.

— Idemo na zapad.

Ryerson i njegova žena odlučili su se vratiti. Ona je bila žena koja je neprekidno kuhala, a on čovjek koji je poboljšavao kad bi god trebalo obaviti neki posao. Četvora ili petora kola vraćala su se s ljudima koji su podvili repove, hrleći pod okrilje grada.

Kad netko prijeđe Mississippi i iza sebe ostavi civilizaciju, nešto se u njemu prelomi. Svijet mu se čini širom otvoren, obzorje odjednom puca unedogled i čovjek se više ne osjeća skućeno. Ne pritišću ga više tjeskoba naseljenih mjesta i napučenost gradova. Ništa više nema osim njega između prije i neba.

Neki ljudi to ne mogu podnijeti. Oni se uvlače u sebe i počinju tražiti izgovore kako bi se vratili tamo odakle su došli; tu nema mjesta za zaplašene i prosječne.

Prerija i nebo imali su načine da ljude svedu na najmanju mjeru, ili da ih promijene u divove kojima ništa nije nemoguće. Ljudi koji su se dobro snalazili u civiliziranom svijetu, ovdje bi se potpuno izgubili jer ovdje su jedino važni bili značaj i odvažnost.

Otac je bio snažan, nezavisan čovjek, koji je po noći čitao, i iz puške uvijek pogađao metu. Borio se s Komančima i živio sa Suima (Sioux), pa ipak nije bio dovoljno jak da izdrži više od dva dana sa strijelom Kiove u plućima. Umro je svjestan da je majka, stojeći iza kotača kola, ubila onoga Indijanca koji ga je pogodio strijelom.

I tada sam shvatilo da majku neće prestrašiti ni Indijanci ni ova zemlja, jer ona je bila odvažna žena i često je zamjenjivala oca kad nije bio kod kuće.

Samo, majka nije dopuštala meni i Jeanie da to zovemo domom.

— Mi smo došli iz Illinoisa — govorila bi — ali sada idemo kući.

— Ali, majko — prosvjedovao sam — mislio sam da je dom ostao tamo odakle smo došli?

— Dom je tamo kamo sada idemo. I budući da oca više nema, morat ćemo taj dom sagraditi sami.

Znala je reći »dom« punim ustima, tako da je to zvučalo kao rijetko i prekrasno mjesto. Jeanie i mene to je uvijek tjeralo da zirkamo niz obzorje, jer smo znali da je to negdje tamo i čeka da ga ugledamo.

Gospodin Buchanan, vođa karavane, došao je k nama s Trynom Burtom, vodičem.

— Pomoći ćemo vam — reče gospodin Buchanan. — Znam da se želite vratiti i...

— Ali mi se ne želimo vratiti. I, nemojte misliti da ćemo vam biti na teret. Znam, imate i svojih briga, no mi ćemo se i sami nekako snaći — prekine ga majka.

Gospodinu Buchananu je bilo neugodno i pokušavao je pronaći prave riječi.

— Pa, vidite — zamuckivao je — krenuli smo na put pod jednim uvjetom: u svakim kolima mora biti bar jedan muškarac.

Majka je stavila ruku na moje rame.

— Ja imam svog čovjeka. Budu je gotovo trinaesta i preuzima odgovornost. Ne moram tražiti boljeg čovjeka.

Prišao je Ryerson. Bio je mršav, pognutih ramena, a kad je god pogledao svoju majku bio bi to prljav pogled koji mi se nije dopadao.

— Vratite se zajedno sa mnom, gospodo — reče. — Dobro ću paziti na vas.

— Gospodine Ryersone — majka ga pogleda ravno u oči — vi imate ženu kojoj bi morali pokloniti više pažnje, a ja imam svog sina!

— On je još dječak.

— Vi se vraćate a moj sin nastavlja putovanje. Ni uzrast ni godine ne čine

čovjeka, gospodine Ryersone, već srčanost.

Ryerson je samo nešto promrmlijao i šurno otišao.

— Rado bih vam rekao da možete poći — reče gospodin Buchanan — ali dječak ne može obavljati posao muškarca.

Majka se nasmije.

— Kladim se, gospodine Buchanane da u logoru nema čovjeka koji bi mogao slijediti Buda cijeli dan, trčati kada on trči, šuljati se kada se on šulja, puzati kada on puže, loviti kada on lovi, i koji bi sve to izdržao dulje od njega.

— Možda imate pravo, gospodo. Ipak, pravilo je pravilo.

— Mi smo u indijanskoj zemlji, gospodine Buchanane. Da vi za tjedan dana poginete vaša bi se žena morala vratiti natrag na Istok?

— To je drugo! Nitko se od tamo ne bi mogao vratiti!

— Tako, čini se da svako pravilo ima iznimke — rekla je majka prijazno. — Ali se točno sjećam, o tim iznimkama nije bilo govora na početku putovanja.

— Znam upravljati kolima, a zna i majka — rekoh. — Posljednja dva dana sam sâm vozio i nitko nije imao zamjerki sve dok otac nije umro.

Gospodin Buchanan nije znao što bi odgovorio, ali vidjelo se da to ne odobrava. Najmanje mu se dopao način na koji je majka s njim razgovarala.

Tryn Burt progovori.

— Neka dječak vozi. Ja ću na nj pripaziti, pa će nekako ići. On bolje rasuđuje nego većina ljudi iz družbe i dobro obavlja svoj posao. Bude li potrebno, voljan sam i pomoći.

Gospodin Buchanan se ljutito okrenu i ode. Majka pogleda Burtu i reče mu.

— Hvala vam, gospodine Burte. To je bilo lijepo od vas.

Iduće su jutro naša kola bila spremna da druga u redu zauzmu mjesto u koloni, s obadva osedlana konja privezana pozadi kola, dok sam ja stajao uz volove.

U bilo kom smjeru pogledali nije bilo ničeg drugog do trave i neba; samo bi se ponegdje vidjeli brlozi bizona.

Prvog dana nakon toga što je otac pokopan, prešli smo jedanaest milja, šesnaest narednog, pa zatim devetnaest, trinaest te dvadeset i jednu. I za sve to vrijeme krajolik se nije izmijenio.

Sestog dana nakon što je otac umro ubio sam prvog bizona.

Bio je to mlad mužjak, ali prilično velik. Otkrio sam ga dok je izlazio iz udoline. Kako nisam bio na konju, bacio sam se u travu prije no što je Try Burt shvatio što je posrijedi. Taj je mužjak došao iz udoline i tamo zastao, zureći u karavanu kola, udaljenu oko pola milje. Duboko sam udahnuo i nanišanio iza njegovog lijevog ramena.

Bik je koraknuo natrag kao da ga je nešto iznenada udarilo, ponovo sam opalio, a bizon je pao na koljena i zatim se prevratio na bok.

— Pogodio si ga, Bude! — Burt je bio uzbuđen više nego ja. Sjahao je i pokazao mi kako valja oguliti bizona. Nakon toga izrezali smo mnogo svježeg mesa, pa smo ga prenijeli do kola.

Majka je bila kod vatre kada smo došli.

— Bud je ubio svog prvog bizona — reče joj Burt.

— Zar, Bude? Pa to je divno! — U njezinim je očima zasjalo nešto vragoljasto kada je dodala: — Bude, zašto ne bi odnio dio tog mesa gospodinu Buchananu i ostalima?

Burt mi je pomogao, pa smo isjekli meso na osamnaest komada i podijelili ga po kolima. Nije bilo mnogo, ali to je bilo prvo svježije meso u posljednjih nekoliko tjedana.

John Sampson me lupio po ramenu i rekao:

— Cini mi se da ste ti i tvoja majka ljudi s kojima se isplati putovati.

Svaku noć razapinjao sam bizonovu kožu i svako je jutro redio, prije no što bih je smotao i stavio u kola. Vjerujte mi, bio sam ponosan na tu kožu.

Nakon večere muškarci su redovito raspravljali o planovima. Nismo imali puno vremena ako želimo prije snijega prijeći Sierru. Premda sam prisustvovao tim razgovorima kao muškarac naših kola, meni nitko nije pridavao važnosti. Gospodin Buchanan se pravio kao da me ne vidi, ali ne i John Sampson, dok mi se Try Burt uvijek osmjehivao.

Nekolicina je zagovarala povratak, iako gospodin Buchanan reče da zna nekoliko družbi koje su prošle stazu i kasnije od nas. Jedno je bilo sigurno: naša se kola neće vratiti. Kao što je majka rekla, dom je bio negdje ispred nas, a tamo na Istoku nismo imali ni novaca niti ikoga kome bismo se mogli vratiti, čak ni rodbine. Bilo nas je samo troje.

— Mi idemo dalje — rekoh u jednom od tih razgovora.

Webb mi dobaci pogled pun omalovažavanja.

— Vi ćete ići tamo kuda idu i ostali.

Idući dan padala je kiša, pa smo bili sretni što smo prešli i šest milja. Dan iza toga kotači kola tonuli su u blato; kiša je i dalje lijevala, pa smo logorovali samo dvije milje udaljeni od mjesta s kojeg smo tog jutra krenuli.

Kod vatre nitko nije mnogo govorio. Većina je ovih ljudi uložila svu svoju imovinu u opremu koju su imali, pa im ne bi ostalo ništa za život ako se sada vrate.

— Ne moramo stići u Kaliforniju — rekla je jednom majka. — Ono što većina od nas želi jest zemlja, ne zlato.

— Ovo je indijanska zemlja, — odgovratio je John Sampson — i suviše je opasna. Ono što bih želio jest dolina u brdima i potok u blizini.

— Bit će tamo dolina i livada — odgovori majka. — I visokog drveća pored brzog potoka, i visoke trave na livadama, i divljači u šumi.

— A gdje ćemo sve to naći? — U Webbovu glasu bilo je omalovažavanja.

— Na zapadu, prema planinama.

— Zar ste već bili tamo? — rugao se Webb.

— Ne, gospodine Webb, nisam ali sam o tome slušala. Zemlja je tamo, a moja djeca i ja imat ćemo dio te zemlje. Ostat ćemo preko zime, a u proljeće ćemo posijati usjeve.

— Lako je to reći.

— Prema sjeveru je zemlja Sua — reče Burt. — Imat ćemo sreću ako tim područjem prodemo bez borbe. Prije nekoliko dana, nedaleko oдавде, trideset do trideset i pet ratnika održali su ratno sijelo.

— Sul.

— Da... bez žena i djece, a pronašao sam i ratnu boju otrtu o grmlje.

— Možda bi bilo bolje skrenuti malo južnije — predloži gospodin Buchanan.

— Bliži se zima — odvрати majka — pa je sada izravni put i najbolji put.

— Ne brinite — upao je White. — Ovi će Indijanci poći mimo nas. Oni vjerojatno, ni ne znaju da smo u blizini!

— Jahali su na jugoistok — reče majka, a njihov je dom na sjeveru. Znači, kad se budu vraćali, jahat će na sjever — opad i nema nade da će mimoćići.

— Onda je najbolje da se vratimo — predloži White.

Poče raspra. Jedni su bili za povratak, a drugi da se ide dalje, dok naposljetku White nije rekao da bi valjalo krenuti naprijed, ali i brzo putovati.

— Brzo? — zapita Webb prezirno. — Indijanac može prejahati u jednom danu rastojanja koje mi predemo za četiri.

Prije nego su se vratili u svoja kola, a da ništa nisu odlučili, gospodin Buchanan zapita Burta.

— Poznaješ li Sue?

— Nikad se nisam sreo s njima, ali sam čuo da napadaju nenadano i ne trpe bijelce u svojoj zemlji. Ako nalećimo na njih grdno nam se piše.

Načuo sam da se po kolima još koješta šuška. Posjetioci koji su se okupljali oko naše vatre natuknuli bi riječ-dvije o temi, neki su spominjali Tryona Burta, a neki opet svašta dodavali.

Toga smo dana prešli sedamnaest milja, ali navečer gospodin Buchanan nije prišao našoj vatri. A kada je to uradio White, došla je njegova žena i odvela ga. Majka ju je gledala i nasmijala se.

— Gospodine Burte — majka je bila vrlo odlučna žena — da li me ogovaraju?

Try Burt je pocrvenio oko ušiju. Otvorio je usta, ali nije mogao pronaći riječi koje je želio.

— Možda... pa možda ne bih ovdje trebao jesti sve vrijeme.

Majka se nasmijala.

— Nadam se da to nije jedini razlog zašto nas pješecujete, gospodine Burte.

Pocrvenio je još više i brzo se udaljio.

Dotad su ljudi povremeno navraćali da nam malo pomognu, ali idućeg jutra nitko nam nije prišao.

— Ne obraćaj pažnju, Bude. Uvijek će biti ljudi koji će te ogovarati, i što ćeš biti bolji, to će neki ružnije pričati o tebi. Sjećaš li se kako su tamo u naseljima psi trčali i lajali za kolima?

— Da, majko.

— Da li su kola stala?

— Ne, majko.

— Zapamti to, sine: Psi laju, ali karavana prolazi.

Toga smo dana prešli osamnaest milja i trava je bila sočnija, premda smo čuli tutanj udaljene grmljavine što je grmjela po kanjonima obećavajući kišu.

Webb je zastao i bacio naramak drva pokraj naše vatre. Onda izvadi lulu i napuni je.

— Mi želimo zemlju i nema smisla da idemo do Kalifornije — reče majka. — Ovdje oko nas je dovoljno zemlje. U brdima ćemo naći potoke i šume, ribe i divljači, debla za kuće i livade za stoku.

Pridružio nam se i gospodin Buchanan.

— To su gluposti — izjavio je. — U tim bismo brdima bili odsječeni od svijeta. Okanite se toga.

— Ima tamo više mjesta nego u Kaliforniji — primijeti John Sampson. — Vidio sam koliko se mnogo ljudi tamo uputilo.

— Za ženu — prozbori Webb, ne obazirući se na ostale — vrlo ste razboriti, gospodo!

— A Sui? — suho zapita gospodin Buchanan.

— Mi nećemo prisvajati njihovu zemlju. Oni žive sjevernije — reče majka i mahne prema brdima. — Tamo je zemlja koju možemo uzeti već za nekoliko dana. Naša će se kola tamo postaviti.

Nekoliko dana! Svi su se pogledali. Ne mjeseci, tek nekoliko dana. Oni koji se tamo zaustave imat će dovoljno zaliha da prežive zimu. I vremena da obrade drvo, pa čak i sagrađe kolibe prije nego padne prvi snijeg.

U cik zore, kad su naša kola krenula niz dolinu, Indijanci su se pojavili

na vrhu brda sjeverno od nas — visoki, pristali ljudi s perjem u kosi.

Ja sam jahao naprijed s Tryonom Burtom. On mi reče:

— Covjek uvijek može pokušati barem razgovarati i laskati Indijancima. Ti se vrati kolima.

No, ja sam nastavio jahati uz njega s puškom preko sedla. Usta su mi bila suha, a srce mi je tako tuklo da sam se bojao da bi ga Try mogao čuti. Iza nas kola su se postavljala u krug, pa je svaka sekunda bila važna.

Poglavica bijaše snažan muškarac sa sjajnim mišicama.

Burt je pokušao s njima razgovarati na šošonskom, ali to je bio jezik njihovih neprijatelja, pa su ga mal'ne napali, iako su ga razumjeli; međutim, nisu htjeli tim jezikom govoriti. Jedan mladi ratnik počeo je piljiti u Burtu izazivajući ga. Uto progovori poglavica, pa su svi pogledali prema kolima.

Iz tog smjera približavao se jahač. Bila je to moja majka.

Dojahala je tik uz nas i čim je stala, poče govoriti. Govorila je jezikom Sual Indijanci su je s pažnjom slušali. Kad je nešto upitala poglavicu, on odgovori na engleskom: — Red Horse.

Majka je nastavila na engleskom.

— Moj je muž bio brat po krvi s Gallom, najvećim ratnikom tvog naroda. Moj muž je našao teško ranjenog Galla u grmlju, prenio ga u svoj dom i liječio dok nije ozdravio.

— Tvoj je muž bio vrač? — upita Red Horse.

— Moj je muž bio ratnik — odvratila majka ponosno — ali on je ratovao jedino protiv jakih muškaraca, a ne protiv žena i djece ili ranjenika. — Stavila je ruku na moje rame. — Ovo je moj sin. Kako je moj muž bio brat po krvi s Gallom, isto je tako njegov sin u krvnom bratstvu s Gallovim sinom.

Red Horse je dugo zurio u majku a ja sam se još više uplašio. Onda Red Horse pogleda mene i upita: — Je li on dostojan sin za Galla?

— Jest, dostojan je. Već je ubio svog prvog bizona.

Red Horse se okrenuo i obratio ostalima. Jedan mu je mladi ratnik nešto ljutito dobacio, na što mu poglavica oštro odgovori. Iako nevoljko, kolona ratnika krene za svojim poglavicom.

— Gospode — reče Burt — spasili ste nam život. Oni su bili spremni za borbu.

— Možemo putovati dalje — objasni majka.

Kad smo se vratili, gospodin Buchanan nas je dočekaao riječima:

— Sto se tamo dogodilo? Pokušao sam je zadržati, ali ona je svojeglava žena.

— Ona vrijedi koliko bilo koja tri muškarca iz družine — odvratila Burt.

Toga smo dana prešli osamnaest milja, a pošto su kola postavljena u krug, ponovo su počele kolati priče. Ubrzo su zaboravili da im je majka spasila život. Nije dolikovalo pristojnoj ženi da zna jezik Indijanaca ili da se miješa u poslove muškaraca.

Nitko nije prišao našoj vatri, no dok sam rasedlavao konja čuo sam kako netko govori:

— Mora da je napol Indijanka. Zašto bi oni inače obraćali pažnju jednoj ženi?

— Možda je napol Indijanka i vodi nas u klopku?

— Da nije bilo nje — odbrusi Burt — svi biste sad bili mrtvi.

— Kako znaš što im je ona rekla? Tko bi razumio taj jezik?

— Nikad nisam vjerovala toj ženi — reče gospođa White. — Suvviše je oholi. Ni njezin muž nije bio mnogo bolji.

Kad smo idući dan krenuli zrak je bio svjež poslije kratkog pljusk, a Indijancima nigdje ni traga.

Prije sumraka ustrijelio sam antilopu i zamijetio Indijanca kako me promatra s grebena.

Povremeno sam prolazio duž kolone, no svi su se pravili da me ne zamjećuju.

Kad smo napravili krug, nahranio sam konje i odveo volove u stado.

Majka je pripremala večeru, kad su prišli gospodin Buchanan, braćni par White i još neki ljudi, među njima i Webb.

— Gospode — reče gospodin Buchanan ozbiljno — došli smo da čujemo što ste rekli Indijancima.

— Zar je to važno?

Lice gospodina Buchanana se ukočilo.

— Mislimo da jeste. Neki sumnjaju da biste vi mogli biti Indijanka.

— A ako jesam? — Majka se zabavljala. — Sto se naumili, gospodine Buchananane?

— Ne želimo Indijance u drušbi — poviče gospodin White.

— Kako to da vi znate njihov jezik? — upita je gospođa White. — Čak ga ni Burt ne zna.

— Sumnjamo da ste s njima u dosluhu i da želite da nastavimo putovanje kako bismo upali u njihovu zasjedu — izjavi White.

Nikad nisam mogao ni pretpostaviti da bi ljudi mogli biti tako podli.

— Slučajno — reče majka — nisam Indijanka, iako se ne bih sramila kad bih to bila. Imaju oni mnogo dobrih osobina. Međutim, ne trebate se više brinuti, jer vas mi ujutro napuštamo. Ne želim dalje putovati s vama... gospodo!

Buchanan je ostao trenutak bez riječi. Da bih poštediti majku njihovih prostota, podigao sam pušku i ubacio metak u cijev.

— Gospodine Buchananane, ponašajte se pristojno u nazočnosti moje majke.

— Spusti tu pušku, zelembaču! — dreknu na mene.

— Gospodine Buchananane možda sam još zelembač, ali ovoj puški je svejedno tko pritišće obarač.

Doimao se kao da će ga udariti kap. Okrenuo se i udaljio ukočenih leđa.

— Gospodo — reče Webb — moram priznati da imate više mozga od ove

gomile budala. Ako nemate ništa protiv, ja i moj dječak željeli bismo nastaviti putovanje zajedno s vama. —

— Sviđaju mi se ljudi koji govore što misle, gospodine Webbe. Bit će mi čast ako nam se pridružite.

Tryon Burt je gledao majku i smijao se.

— Cini mi se da je došlo vrijeme da čovjek mijenja odluke, pa bih želio da me primite zajedno s Webbom.

— Gospodine Burte, moram reći da sam odrasla među djecom Sua u Minnesoti. Oni su bili moji sudruzi u igri.

U zoru naša su kola krenula na sjeverozapad, prema brdima, a gospodin Buchanan je išao dalje na zapad. Webb je slijedio majčina kola, a za njim pođoše kola Johna Sampsona, Neelyja Stuarta, dvojica Shafertova kola i kola Toma Crofta.

Dva dana kasnije i gotovo četrdeset milja dalje popeli smo se na vrh uspona i tu zastali da se volovi odmore. Pred nama se pružala dugačka dolina, okružena planinama, s visokom travom mokrom od kiše, a visoravan podno planinskih obronaka nazirala se kroz sivu koprenu sitne kiše.

— Majko! Pogledaj! — uzviknuh ushićeno.

— Da, Bude — reklo je tiho — našli smo svoj dom.

Potjerao sam volove. Krenusmo u dolinu u kojoj ću stasati u muškarca.

KRAJ

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

- 160. Matt Chisholm: BORAC ZA MIR
- 161. G. F. Unger: PROGNAICI
- 162. Peter Dawson: ZAMKA SE ZATVARA
- 163. G. F. Unger: BRZI REVOLVERAŠI
- 164. G. F. Unger: »TIGRICA«
- 165. Louis L'Amour: POTJERA KROZ PUSTINJU
- 166. G. F. Unger: KLOPKA NA TOPOLINOM POTOKU
- 167. Louis L'Amour: KILLOE
- 168. G. F. Unger: POSLJEDNI OBRAČUN
- 169. G. F. Unger: ČOVJEK ZA DESET DOLARA
- 170. Frank Gruber: KUDRAVI VUK
- 171. G. F. Unger: TAJNA ZELENOG SLAPA
- 172. Louis L'Amour: IZ KLOPKE U ZASJEDU
- 173. G. F. Unger: VIŠE OD REVOLVERAŠA
- 174. Louis L'Amour: VATRENO KRŠTENJE
- 175. G. F. Unger: STUPICA ZA VUKOVE
- 176. G. F. Unger: ODMETNIK IZ DAKOTE
- 177. Scott F. Scott: BORI SE ZA SVOJ ŽIVOT, ČOVJEKE
- 178. G. F. Unger: RIDOKOSA KARTASICA
- 179. Louis L'Amour: BITKA ZA VISORAVAN
- 180. G. F. Unger: DVONOŽNI TIGAR
- 181. Louis L'Amour: KAZNA STIZE
- 182. H. S. Sharon: OLUJA U PRERIJI
- 183. Frank Striker: OSAMLJENI JAHAG
- 184. H. S. Sharon: TRI NITKOVA
- 185. Peter Dawson: KRV ZA ZEMLJU
- 186. Louis L'Amour: BROD ZA DIVLJI ZAPAD
- 187. F. G. Unger: SLATERLEE JOŠ JAŠE
- 188. Louis L'Amour: HONDO
- 189. H. S. Sharon: POHLEPA VODI U SMRT
- 190. H. S. Sharon: BLAGO LEŠINARA
- 191. G. F. Unger: KAD SJEVERNIJAK ZOVE
- 192. Louis L'Amour: SABLASNI KLANAC
- 193. G. F. Unger: ŠERIF IZGUBLJENOG GRADA
- 194. H. S. Sharon: POKAZI IM ZUBE!
- 195. Louis L'Amour: CALLAGHEN
- 196. H. S. Sharon: HRANA ZA VUKOVE
- 197. Barry Cord: U OKOVIMA LUDILA
- 198. Frank Gruber: VELIKA ZEMLJA
- 199. H. S. Sharon: NE VJERUJ NITKOVU!
- 200. Giles A. Lutz: PROGONJENI KAUBOI
- 201. Louis L'Amour: TAJANSTVENI STRIJELAC
- 202. Barry Cord: TELEGRAFSKA LINIJA
- 203. Louis L'Amour: PUSTA ZEMLJA
- 204. Louis L'Amour: MATAGORDA
- 205. Kyle Hollingshead: DUG
- 206. Louis L'Amour: OBRAČUN U DOLINI
- 207. Clay Hunter: NEUKROTIVI
- 208. H. S. Sharon: GUTAČ VATRE

U PRIPREMI:

- 209. Louis L'Amour: KANJON OSAMLJENIH



NOVI HIT! HITCHCOCK

bira za vas

Na 144 stranice najbolje kriminalističke pripovijetke poznatih svjetskih autora u izboru majstora trilera, glasovitog filmskog redatelja Alfreda Hitchcocka! Novo, napeto, zabavno, uzbudljivo! Za mlade i stare ljubitelje krimi-literature!

Potražite kod svog prodavača novina svakog 25. u mjesecu
**HITCHCOCK
BIRA ZA VAS**

